İŞKUR

2014

AĞRI

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

HAZIRLAYANLAR

Mustafa DİNÇER

İŞ VE MESLEK DANIŞMANI

Murat TAŞDEMİR

İŞ VE MESLEK DANIŞMANI

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

AĞRI ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

(2014)

SUNUŞ

Günümüz dünyasının en önemli problemlerinden biri kuşkusuz işsizlik ve yeterince istihdam yaratamama sorunudur. Bu iktisadi sorun aynı zamanda sosyo-psikolojik sorunları ve huzursuzlukları da beraberinde getirmektedir. Bu nedenle istihdam artırıcı yatırım ve politikalara ağırlık vermek birçok kamu politikasında öncelik haline gelmiştir. Bu bakımdan ülkemizde de istihdamın arttırılabilmesi için ciddi atılımlar yapılmıştır. Bu süreci daha etkin yürütebilmek ve etkili istihdam politikaları oluşturabilmek amacıyla işgücü piyasasının talep ve isteklerini detaylı bir şekilde inceleme gerekliliği de kaçınılmazdır. Bu amaçla yerel düzeyde oluşturulan istihdam politikası uygulamalarının etkin olması bir zorunluluk halini almıştır.

İŞKUR İl Müdürlüğü 2010 yılından bu yana yerel düzeyde uygulanacak aktif işgücü piyasası politikalarını etkin ve ihtiyaca uygun olmasını sağlamak amacıyla işverenlerimizin görüşlerine başvurmaktadır. İşverenlerimizin işgücü talepleri doğrultusunda kamu istihdam hizmetlerinin yürütülmesi hedeflenmektedir. İşverenlerimizin nitelikli işgücüne daha hızlı ulaşabilmesi amacıyla İŞKUR kendi bünyesinde olan işsizleri işgücü uyum programlarına tabi tutarak yetiştirmektedir. Yani işverenin nitelikli işgücü talebi karşılanırken aynı zamanda işsizlerimize meslek kazandırılmakta ve onlara yeni iş kapıları açılmaktadır.

İŞKUR sunduğu hizmetleri daha etkin sunabilmek ve il düzeyinde mesleki eğitim programlarını ihtiyaca uygun yönlendirmek amacıyla kapsamlı bir İşgücü Piyasası Talep Araştırması gerçekleştirmiştir. İl düzeyinde işgücü arzı ve talebi verilerini içeren bu çalışmanın raporu bu konuda genel bir rehber olmuştur.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında gösterdikleri özenli çalışma nedeniyle İŞKUR İl Müdürlüğü personeline, araştırma sürecinde işyeri bilgi formlarına titiz bir şekilde yanıt veren tüm işverenlerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyor, Ağrı İşgücü Piyasası Talep Araştırması Analiz Çalışması'nın ilimiz ve tüm ilgililer için yararlı olmasını diliyorum.

Dr. Mehmet TEKİNARSLAN
Ağrı Valisi

ÖNSÖZ

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), ulusal istihdam politikasının oluşturulması, istihdamın korunması ve geliştirilmesi ile işsizliğin önlenmesi faaliyetlerinde rol alan işgücü piyasasının en önemli aktörlerinden biridir. Kurumumuz hem aktif hem de pasif istihdam politikaları doğrultusunda işgücü ve işverene yönelik birçok kamusal hizmet sunmaktadır. İşsizlik sigortası işlemlerini yürüten, işgücü piyasası verilerini yerel ve ulusal bazda derleyen, analiz eden, yorumlayan, işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevler icra eden, üstlendiği yasal, yönetsel ve sosyal sorumluluğun bilinciyle faaliyetlerini özveri ile sürdüren İŞKUR, işgücü piyasası analizleri aracılığıyla Kuruma erişemeyen birçok işverenle yüz yüze görüşerek işgücü taleplerini derlemektedir. İşgücü piyasası analizlerinin

etkin bir şekilde yapılabilmesi sadece İŞKUR için değil sosyal politikayla ilgilenen tüm kişi ve kurumlar için sağlıklı öngörü ve planlama yapılması açısından önemli ve gereklidir.
Bu noktadan hareketle 2014 yılı Mayıs-Haziran aylarında, Türkiye genelinde Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliği ile belirlenen 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerine, kurum personelimiz işveren veya işveren temsilcisi ile görüşme gerçekleştirmeye çalışmıştır. Bu kapsamda ulaşılan işyeri sayısı 200 bin 911'dur. İlimizde bu kapsamda 465 işyerine ulaşılmıştır.
Türkiye Geneli ve il düzeyinde çalışan sayısı, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ile geçmiş ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine dair bilgiler derlenmiş, işverenin eleman ihtiyacı anında karşılanmaya çalışılmıştır. Ayrıca işgücü yetiştirme kurslarının da piyasa ihtiyaçları doğrultusunda açılmasının sağlanması için veriler derlenmiştir.
Bu çerçevede, hazırlanan bu Rapor 2014 yılı I. dönem "Türkiye İşgücü Piyasası Analizi" hem işgücü arzına ilişkin eğilimler hakkında bazı değerlendirmeleri hem de İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanlığımız sorumluluğunda ve Kurum personelimiz vasıtasıyla gerçekleştirilen talep araştırmasının sonuçlarına dair bilgileri kapsamaktadır. 81 İl için ayrı ayrı il düzeyindeki verilerin analiz edildiği raporlarında kamuoyuyla paylaşılması planlanmaktadır.Bu vesileyle Türkiye İşgücü Piyasası Analizi çalışmasının tüm kullanıcılara faydalı ve hayırlı olmasını diler, bu çalışmanın ortaya çıkmasında zamanını ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize emeği geçen Kurum çalışanlarımıza ve sosyal paydaşlarımıza teşekkür ederim.

Gıyas GÜVEN

İl Müdür V.

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ ..... **i**
ÖNSÖZ ..... **iiii**
TABLOLAR LİSTESİ ..... **vvii**
GRAFİKLER LİSTESİ ..... **vii**Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
KISALTMALAR ..... **xX**
YÖNETİCİ ÖZETİ **1**
GİRİŞ **3**
BİRİNCİ BÖLÜM **4**
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ **4**

TÜİK İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ ..... **Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**4

İŞKUR GÖSTERGELERİ 5

Kayıtlı İşsiz Verileri

Açık İş Verileri

İşe Yerleştirme Verileri

Kurs ve Kursiyer Verileri

İşsizlik Ödeneğinden Yararlanan Verisi

İKİNCİ BÖLÜM **111**
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI **111**
AMAÇ VE YÖNTEM **111**

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM **133**

İşyeri Verileri

Çalışan Verileri

AÇIK İŞLER **26**

Açık iş verme ve açık iş oranı

Eğitim durumu

Beceri ihtiyacı

Arama kanalı

Cinsiyet dağılımı

İllerin açık iş oranı

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER **331**

Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyerleri

Temininde Güçlük Çekilen Meslekler

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ **47**

İstihdam Artışı Beklenen Meslekler

İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler

SONUÇ **56**

KAYNAKÇA **57**

EKLER **58**

Ek 1- İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu .....

Ek 2- Ek 2a: Örnek Hacmi ve Örnek Seçimi .....

Ek 2b: Tahmin ve Notasyonlar .....

Ek 2c: Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları .....

Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü .....

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri……

Tablo 2 : Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2013-2014*)……

Tablo 3: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2013-2014*)……

Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme (2013-2014*)……

Tablo 5: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2014*)……

Tablo 6: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneği Hak Edenler (2014*)……

Tablo 7: Sektörlere Göre İşyeri Sayısı Oranları (2014*)……

Tablo 8: İşyeri Özellikleri(2014*)

Tablo 9: Sektörlere göre işkurdan faydalanma oranları(2014*)

Tablo 10: Sektörlere göre yabancı ortaklığı olan işyeri sayısı oranları(2014*)

Tablo 11: Sektörlere göre ihracat yapan işyeri sayısı oranları(2014*)

Tablo 12: Sektörlere Göre Part Time Çalışma Yapan İşyeri Sayısı Oranları (2014*)

Tablo 13: Sektörlere Göre Mevsimlik İşçi Çalıştıran İşyeri Sayısı Oranları (2014*)

Tablo 14: Kuruluş Yıllarına Göre İşyerlerinin Sektörel Dağılım Oranları (2014*)

Tablo 15: Sektörlere Göre Çalışan Sayısı Oranları (2014*)

Tablo 16: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayısı Oranları (2014*)

Tablo 17: Çalışanların Cinsiyete göre Sektörel Dağılım Oranları (2014*)

Tablo 18: Çalışanların Meslek Gruplarına göre ve Cinsiyete göre Dağılım Oranları (2014*)

Tablo 19: Cinsiyete göre En Çok Çalışılan Meslekler (2014*)

Tablo 20: TGÇM Eleman Sayısının Sektörel Dağılım Oranları (2014*)

Tablo 21: TGÇM Eleman Sayısının Sektörel Dağılım Oranları (2014*)

Tablo 22: TGÇM Eleman Sayısının Açık İş ve Meslek Gruplarına Göre Dağılım Oranları (2014*)

Tablo 23:Sektörlere Göre TGÇM İşveren Sayısı Oranları (2014*)

Tablo 24: Temininde Güçlük Çekilen Eleman sayısının Meslek Gruplarına Göre Dağılım oranları (2014*)

Tablo 25: Meslek Gruplarına Göre TGÇM Eleman sayısının Toplam Çalışan Sayısına oranları (2014*)

Tablo 26: Mesleklere göre temininde güçlük çekme dağılımının geçen yıl ile karşılaştırılması (2014*)

Tablo 27: Meslek Gruplarında TGÇM İşverenlerin Karşılama oranları (2014*)

Tablo 28: TGÇM nedenlerinin Meslek içindeki dağılım oranları (2014*)

Tablo 29: TGÇM işyerlerinde temininde güçlük çekilme nedeni dağılımı oranları (2014*)

Tablo 30: TGÇM işyerlerinde temininde güçlük çekilme nedeni dağılımı oranları Türkiye karşılaştırması Grafiği (2014*)

Tablo 31: Sektörler İtibariyle Net İstihdam Değişimi ve Net İstihdam Değişim Oranları

Tablo 32: Meslek Grupları İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranları

Tablo 33: Net İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen İlk 10 Meslek

Tablo 34: 2013 ve 2014 I. Dönem Araştırma Sonuçlarının Net İstihdam Artışı ve Azalışı Özelinde Karşılaştırılması

Tablo 35: Toplam İşyerleri ve Mevsimlik Personel Çalıştıran İşyerlerindeki Net İstihdam Değişim Oranları ve Sektörler İçerisindeki Net İstihdam Değişim Payı

Tablo 36: Part Time Çalışma ve İşyeri Büyüklüklerine Göre Net İstihdam Değişim Oranları

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri……

Grafik 2: İşyeri Özellikleri(2014*)

Grafik 3: Sektörlere göre İŞKUR'dan faydalanma oranları(2014*)

Grafik 4: Sektörlere göre yabancı ortaklığı olan işyeri sayısı oranları(2014*)

Grafik 5: Sektörlere göre ihracat yapan işyeri sayısı oranları

Grafik 6: Sektörlere Göre Part Time Çalışma Yapan İşyeri Sayısı Oranları (2014*)

Grafik 7: Sektörlere Göre Mevsimlik İşçi Çalıştıran İşyeri Sayısı Oranları (2014*)

Grafik 8: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayısı Oranları (2014*)

Grafik 9: TGÇM işyerlerinde temininde güçlük çekilme nedeni dağılımı oranları Türkiye karşılaştırması (2014*)

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

ADNKS: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

AİO: Açık iş Oranı

EUROSTAT: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi

ILO: International Labor Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)

ISCO: International Standard Classification of Occupations (Uluslararası Meslek Sınıflama Standardı)

İBBS: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması

İEP: İşbaşı Eğitim Programı

İO: işsizlik oranı

İKO: İşgücüne katılma oranı

İŞKUR: Türkiye İş Kurumu

İPA: İşgücü Piyasası Analizi

MEK: Mesleki Eğitim Kursları

NACE: European Classification of Economic Activities (Avrupa Birliği'nde Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması)

NİDO: Net İstihdam Değişim Oranı

OECD: Organization for Economic Co-operation And Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)

TİPA: Türkiye İşgücü Piyasası Analizi

TMS: Türk Meslekler Sözlüğü

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

TYP: Toplum Yararına Program

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasının temel özelliklerini ve istihdamın yapısını değerlendirmek için işgücü katılım oranı, istihdam oranı, işsizlik oranı gibi kriterler kullanılır.

İlin İşsizlik Oranı 2008 yılında %5,6 ile en düşük, İstihdam Oranı ise 2013 yılında %54,4 ile en yüksek seviyeye ulaşmıştır. Bu yılda ildeki istihdam edilenlerin sayısı artmış dolayısıyla işsiz sayısı azalmış ve işsizlik oranı da azalmıştır. Ülkenin 2011-2013 döneminden önceki ekonomik krizin etkisinden kurtulmasıyla bu dönemde ildeki işsizlik ve istihdam oranlarında da olumlu gelişmeler yaşanmıştır. Ağrı ilinde 2013-2014 yılları içerisinde İŞKUR'a kayıtlı işsizlere ait meslekler incelendiğinde, meslek gruplarında meydana gelen oranlarda bazı dalgalanmalar görülmektedir. Beden İşçisi (Genel), Beden İşçisi (Temizlik) Ve Beden İşçisi (İnşaat) meslekleri 2013 ve 2014 yılı içerisinde sayıca ilk sıralarda yer almaktadır. Kayıtlı işsizlerin %55'i Beden İşçisi (Genel) mesleğinde, %19,7'si Beden İşçisi (Temizlik) mesleğinde ve %6,5'i de Beden İşçisi (İnşaat) mesleğinde yer almaktadır. Dikkat edilirse nitelik gerektirmeyen kayıtlı işsiz sayısının oldukça yüksek seviyelerde olduğu görülmektedir. Bunun nedeni ise ilimizde İŞKUR'a kayıtlı işgücünün öğrenim seviyesinin düşük olduğudur. 2014 yıllarında İŞKUR aracılığıyla yayınlanan açık işlerdeki meslekler paralellik göstermektedir. 2014 yılı açık işlerin %26'sı Beden İşçisi(İnşaat) mesleğinde, %14'ü Beden İşçisi(Genel) mesleğinde, %8'i ise Müşteri Temsilcisi mesleğinde yer almaktadır.

2014 yılında yapılan işe yerleştirmelerin %72,8'i Beden İşçisi(Genel) mesleğinde gerçekleştirilmiştir. Birbirine yakın meslekler olan Beden İşçisi (Genel), Beden İşçisi (İnşaat) ve Beden İşçisi (Temizlik) mesleklerindeki toplam 2517 işe yerleştirme sayısı, 2014 yılı işe yerleştirmelerinin %81,5'ine tekabül etmektedir. Yapılan iş yerleştirmeler geriye kalan mesleklerde toplam 309 kişi, 2014 yılı işe yerleştirmelerin %18,5'ine tekabül etmektedir. Bu durum 2014 yılında İŞKUR tarafından yapılan her yüz işe yerleştirmenin yaklaşık beşte biri bu mesleklerde olduğunu göstermektedir. 2014 yılında geçekleştirilen işe yerleştirmede Beden İşçisi (Genel) mesleğinin oranının çok yüksek çıkması Kamu Kurum ve Kuruluşlarında istihdam edilen TYP programından kaynaklanmaktadır.

Ağrı ilinde yapılan 2014 İşgücü Piyasası Talep Araştırması(İPTA) çalışmasında işverenlerden alınan bilgilere göre İldeki bilgi, beceri eksikliği ve tecrübe eksikliği nedeniyle kalifiye eleman temininde sıkıntı yaşandığı belirtilmiştir.

Bu bilgiler ışığında kaynaklanan işsizliğin çözümünde İŞKUR işgücü yetiştirme kursları önem arz etmektedir. 2014 yılında özel politika gerektiren gruplar başta olmak üzere çeşitli kurslar açılmış İldeki işverenlerin ve iş arayanların problemlerinin çözümüne gidilmiştir. Sonuç olarak, İPTA sonuçları dikkate alınmadan açılacak kursların ildeki işsizliğin önlenmesinde katkısı oldukça düşük olacak ve istihdama yeterli derecede fayda sağlamayacaktır.

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasası bilgileri oldukça önemlidir. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun yapmış olduğu Hane halkı İşgücü Anketi sonuçlarından elde edilmektedir. Ancak işgücü piyasasının talep tarafına yönelik pek fazla veri bulunmamaktadır. Bu açığı da Türkiye İş Kurumu İşgücü Piyasası Araştırmaları ile doldurmaya çalışmaktadır. Arz tarafı ile ilgili verilerde il düzeyinde yeterli veri bulunmamaktadır. Talep tarafı ile ilgili yapılan

araştırmalar ise henüz istenen düzeyde değildir. Örneğin EUROSTAT nezdinde hala ülkemiz için açık iş oranı açıklanamamaktadır. Bu bağlamda işgücü piyasası araştırmalarını daha da geliştirerek yapmamız büyük önem arz etmektedir.

Türkiye İş Kurumu, 2014 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırması kapsamında 12 Mayıs – 27 Haziran 20124 tarihleri arasında Türkiye genelinde 110.509 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. Türkiye İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev 2.0 sınıflandırmasına göre, tarım, kamu, hane halklarında işverenler ve uluslar arası kurum/kuruluşlar dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında il ve Türkiye tahmini verilmiştir. Ağrı ilinde yapılan İşgücü Piyasası (Talep) Araştırması kapsamında örneklem yöntemi ile seçilen 465 işyeri Referans Dönemi içerisinde (Mayıs- Haziran 2014) ziyaret edilerek yüz yüze görüşülmüş ve işyeri bilgi form-11 uygulanmıştır. Bu çalışma ile elde edilen bilgiler Ağrı için derlenmiştir.

Ağrı'daki işyerlerinin; %15,7'si 1-9 kişi, %77,6'si 10-49 kişi, %6,7'sı işyeri 50+ kişi, çalıştıran işyerlerinden oluşmaktadır.

Ağrı'da 465 işyerinde %9,4 oranla 879 kadın, %90,6 oranla 8467 erkek olmak üzere 9346 kişi istihdam edilmektedir.

2014 yıllarında İŞKUR aracılığıyla yayınlanan açık işlerdeki meslekler paralellik göstermektedir. 2014 yılı açık işlerin %26'sı Beden İşçisi(İnşaat) mesleğinde, %14'ü Beden İşçisi(Genel) mesleğinde, %8'i ise Müşteri Temsilcisi mesleğinde yer almaktadır.

İlimizde yapılan İPTA 2014 araştırmalarına göre ihracat oranlarının oldukça düşük olduğu gözlemlenmektedir. Bunun yanında ihracatta en yüksek oranlar %46 ile İmalat, %27 ile Madencilik-Taş Ocakçılığı ve %18 ile Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörlerinde bulunmaktadır. Ayrıca Kamu Yönetimi ve Savunma; zorunlu sosyal güvenlik sektöründe %0 seviyesinde olup ihracat oranı hiç yapılamamaktadır.

Ağrı ili İPTA araştırma kapsamında yer alan toplam 465 işyerinin 148'inde mevsimlik işçi çalıştırdığı tespit edilmiştir. Başka bir ifadeyle her üç işyerinden birinde mevsimlik işçi çalıştırılmaktadır. Mevsimlik işyerlerinin%9,3'ü 1-9 işçi çalıştıran işyerlerinde, %16,2'si 10-49 işçi çalıştıran işyeri grubunda, %4,7'si 50-249 işçi çalıştıran işyeri grubunda yer almaktadır. 250+ işyerlerinde mevsimlik çalışan işçi bulunmamaktadır. Bu veriler ışığında 10 ve üzeri işçi çalıştıran işyerlerinde, çalıştırılan toplam işçi sayısı arttıkça mevsimlik işçi çalıştıran işyeri sayısı azalmaktadır. Mevsimlik işyeri sayısının artması, mevsimlik çalıştırılacak işçi sayısının artması anlamına da gelmektir. Mevsimlik işçilik yıl içerisinde hem üretimin azlığına hem de eksik istihdam ve geçici işsizliğe sebep olmaktadır. İlindeki orta ölçekte firmalarda yoğun olarak görülen mevsimlik işçilik durumunun il işsizliği üzerindeki etkileri nitelik ve nicelik itibariyle ortaya konulmalı. Mevsimlik işçilerin, mevsim sonu nedeniyle ortaya çıkan işsizlik problemlerinin çözümü için önlemler alınmalıdır.

GİRİŞ

12 Mayıs-27 Haziran 2014 tarihlerinde Ağrı ilinde İşgücü Piyasası Talep Araştırma gerçekleştirilmiştir. İşgücü Piyasası Talep Araştırması'nın amacı Ağrı ilinde ve tüm ilçelerde işsizliği minimize etmek için işverenlerin işgücü talebini tespit ederek sektörlere göre istihdam politikalarını oluşturmaktır. İşgücü Piyasası Talep Araştırması işgücünün talep açısından ihtiyaç duyulan meslekleri ve bu meslekler için gerek duyulan eğitim ve becerileri tespit ederek arz ve talep arasında denge kurulmasını hedefler. Çünkü; işgücü piyasası doğrultusunda politikalar üreterek ve uygulanan politikalar doğrultusunda arz ve talebi dengede tutarak işsizlik sorununun önüne geçilebilir. Bundan dolayı bu rapor işgücü politikaları için kaynak olabilecek bir çalışmadır.

Yapılan bu çalışma 3 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde işgücü piyasasının genel görünümü hakkında bilgi verip sonra ekonomik veriler, nüfus verileri ve eğitim verileri ile işgücü göstergeleri birlikte ele alınmıştır. Bu bölümde ayrıca İŞKUR verileri de ele alınarak ilin işgücü piyasası analiz edilmiştir. İkinci bölümde Ağrı ili işgücü piyasasını arz açısından analiz etmeye yarayacak bileşenleri içermektedir. Bu bileşenler işgücüne katılım, işgücü dışı nüfus, istihdam, kayıt dışı istihdam ve işsizlik başlıkları altında toplanmaktadır. Ve Ağrı ilinde alınan açık işler, açık işlere yapılan başvurular, bu işlere yapılan yerleştirmeler ve işgücü yetiştirme çabalarını özetlemektedir. Üçüncü Bölüm ise İşgücü Piyasası Talep Araştırması sonuçları hakkında genel bilgiler yer almaktadır. Bu bölümde işyerlerinin dağılımı, çalışanların dağılımı, 2014 yılında işe giriş-çıkışlar, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler, işverenlerin gelecek istihdam beklentisi gibi bileşenlere ait veriler özetlenmektedir.

Tüm iller ve Türkiye Geneli için ayrı ayrı hazırlanan İşgücü Piyasası Analizi Raporlarına www.iskur.gov.tr adresi üzerinden erişebilirsiniz.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İşgücü piyasasının temel özelliklerini ve istihdamın yapısını değerlendirmek için işgücü katılım oranı,istihdam oranı,işsizlik oranı gibi kriterler kullanılır. İŞKUR ile birlikte TÜİK'in ''Hane Halkı İşgücü Anketi'' de işgücü piyasasının sağlıklı bir şekilde izlenmesine katkı sağlamaktadır. Şimdi işgücü piyasasının genel görünümünü bölgesel olarak TÜİK'in istatistiklerinden inceleyelim.

TÜİK İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

TÜİK "Hane Halkı İşgücü Anketi "ne göre yapılan analiz çalışmaları, 2008 yılından 2013 yılına kadar olan süre zarfında gerekli istatistiksel verileri gözler önüne sermiştir. Buna bağlı olarak TRA2(Ağrı, Kars, Ardahan, Iğdır) bölgesindeki kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus %9,4 artarak 708.000 kişi seviyesine, işgücü %23,6 artarak 413.000 kişi seviyesine, istihdam edilenler %22,2 artarak 385.000 kişi seviyesine, ve işsiz sayısı ise %47,3 artarak 28.000 kişi seviyesine yükselmiştir. İşsizlik oranları 2008-2010 yılları arasında artış göstermiş fakat daha sonra azalmaya başlamıştır. Bunun en önemli nedenlerinden biri yaşanan ekonomik kriz olabilir. 2009-2013 yılları arasında ise kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfusta, düzenli artışın 2013 yılında azaldığı fakat işgücüne katılma oranının düzenli artışının devam ettiği görülmektedir. Bunun temel nedeni: 2013 yılındaki Mesleki Eğitim Kursları, İEP ve UMEM gibi kalifiye eleman yetiştirme programlarının istihdamda çok önemli bir yerinin olduğudur.

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri

YILLAR	İŞGÜCÜNE KATILMA ORANI	İSTİHDAM ORANI	İŞSİZLİK ORANI
2008	51,6	48,8	5,6
2009	51,1	46,3	9,4
2010	50,9	45,7	10,3
2011	54,4	48,8	10,2
2012	55,0	50,9	7,4
2013	58,3	54,4	6,7

Kaynak: TÜİK

İlin İşsizlik Oranı 2008 yılında %5,6 ile en düşük, İstihdam Oranı ise 2013 yılında %54,4 ile en yüksek seviyeye ulaşmıştır. Bu yılda ildeki istihdam edilenlerin sayısı artmış dolayısıyla işsiz

sayısı azalmış ve işsizlik oranı da azalmıştır. Ülkenin 2011-2013 döneminden önceki ekonomik krizin etkisinden kurtulmasıyla bu dönemde ildeki işsizlik ve istihdam oranlarında da olumlu gelişmeler yaşanmıştır.

Grafik 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri

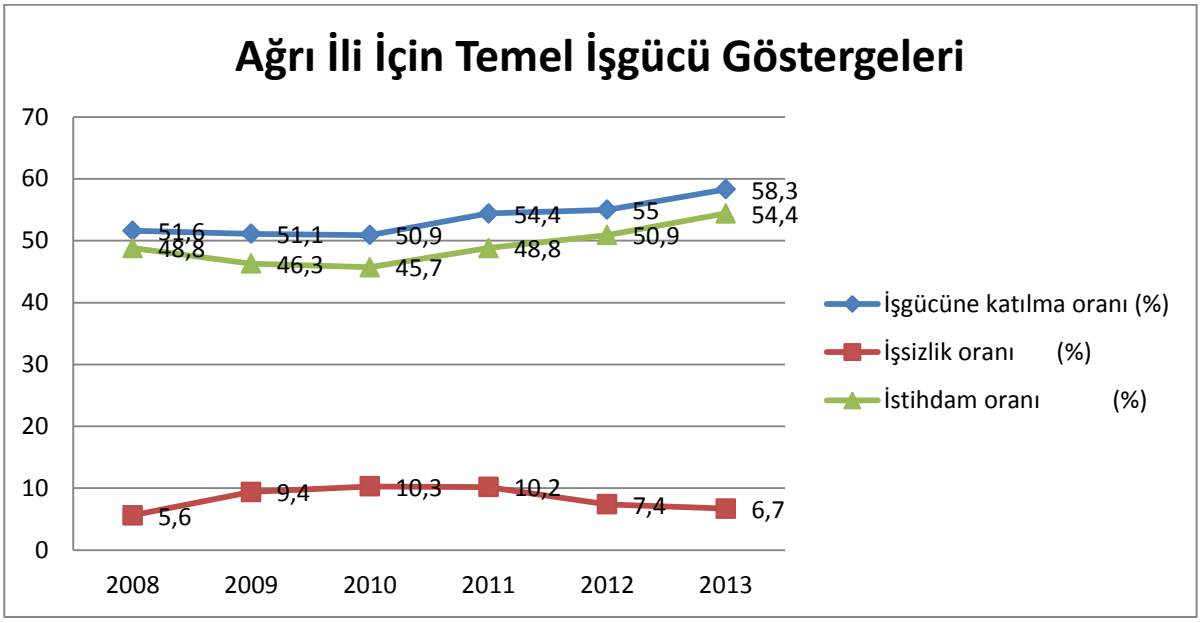

Kaynak: TÜİK

İŞKUR GÖSTERGELERİ

KAYITLI İŞSİZ

Ağrı ilinde 2013-2014 yılları içerisinde İŞKUR'a kayıtlı işsizlere ait meslekler incelendiğinde, meslek gruplarında meydana gelen oranlarda bazı dalgalanmalar görülmektedir. Beden İşçisi (Genel), Beden İşçisi (Temizlik) Ve Beden İşçisi (İnşaat) meslekleri 2013 ve 2014 yılı içerisinde sayıca ilk sıralarda yer almaktadır. Kayıtlı işsizlerin %55'i Beden İşçisi (Genel) mesleğinde, %19,7'si Beden İşçisi (Temizlik) mesleğinde ve %6,5'i de Beden İşçisi (İnşaat) mesleğinde yer almaktadır. Dikkat edilirse nitelik gerektirmeyen kayıtlı işsiz oranının çok olduğu görülmektedir. Bunun nedeni ise ilimizde İŞKUR'a kayıtlı işgücünün öğrenim seviyesinin düşük olduğudur.

Tablo 2: Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2013-2014*)

2013		2014*	
MESLEK	KAYITLI İŞSİZ	MESLEK	KAYITLI İŞSİZ
Beden İşçisi (Genel)	6786	Beden İşçisi (Genel)	9675
Beden İşçisi (Temizlik)	1548	Beden İşçisi (Temizlik)	3472
Beden İşçisi (İnşaat)	1430	Beden İşçisi (İnşaat)	1152
Büro Memuru (Genel)	471	Büro Memuru (Genel)	653
Şoför-Yük Taşıma	280	Şoför-Yük Taşıma	335
Temizlik Görevlisi	228	Büro İşçisi	158
Büro İşçisi	177	Temizlik Görevlisi	149
Şoför (Yolcu Taşıma)	175	Aşçı	126
Garson (Servis Elemanı)	135	Satış Danışmanı	107
Aşçı	114	Sekreter	107
Toplam	**11344**	**Toplam**	**15934**

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Ağustos

AÇIK İŞLER

2014 yıllarında İŞKUR aracılığıyla yayınlanan açık işlerdeki meslekler paralellik göstermektedir. 2014 yılı açık işlerin %26'sı Beden İşçisi(İnşaat) mesleğinde, %14'ü Beden İşçisi(Genel) mesleğinde, %8'i ise Müşteri Temsilcisi mesleğinde yer almaktadır.

İŞKUR kayıtlı işsizlerde yer alan meslekler ile açık işlerde yer alan meslekler arasında paralellik gözlenmektedir. Bu paralellik işgücü arz ve talebinin kolay eşleşmesini sağlayacaktır. Ancak 2014 yılında İŞKUR'da yayınlanan açık işlerin yaklaşık %50'sinin karşılanması eşlettirme problemlerini ortaya koymaktadır. Kamu istihdam Kurumu olarak İŞKUR bu eşleştirme problemlerinin öncelikle tespit ederek, problemlerin çözümü için sürekli, programlı etkin ve verimli adımlar atması gerekmektedir. Eşleştirme problemi iş arayanın bilgi ve tecrübe

eksikliğinden kaynaklanıyorsa mesleki eğitim kursları ve staj programları ile problem çözülmeli. Problemin nedenlerinden biri çalışma ortamlarının kötülüğü ve ücret yetersizliğinden kaynaklanıyorsa aktif işveren danışmanlığı ile bu problemin çözümünde işverenler bilgilendirilmeli ve gerekli yasal işlemler yapılmalıdır.

Tablo 3: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2013-2014*)

2013		2014*	
MESLEK	AÇIK İŞ	MESLEK	AÇIK İŞ
Temizlik Görevlisi	389	Beden İşçisi (Genel)	2249
El Nakışçısı	200	Beden İşçisi (İnşaat)	248
Erkek Terzisi	200	İş Makineleri Operatörü	76
Beden İşçisi (Genel)	142	Müşteri Temsilcisi	71
Ayakkabı İmalatçısı	127	Temizlik Görevlisi	49
Makine Nakışçısı	100	İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)	41
Engelli Bakım Elemanı	68	Elektrikçi (Genel)	30
Kompleci (Dokuma Hazır Giyim Ve Ev Tekstili)	67	Ağır Kamyon Şoförü	24
Güvenlik Görevlisi (Silahlı)	60	Beden İşçisi (Temizlik)	20
Fayans, Seramik Ve Karo Döşemecisi	58	Soğuk Demirci	18
Toplam	**1411**	**Toplam**	**2826**

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Ağustos

İŞE YERLEŞTİRMELER

2014 yılında yapılan işe yerleştirmelerin %72,8'i Beden İşçisi(Genel) mesleğinde gerçekleştirilmiştir. Birbirine yakın meslekler olan Beden İşçisi (Genel), Beden İşçisi (İnşaat) ve Beden İşçisi (Temizlik) mesleklerindeki toplam 2517 işe yerleştirme sayısı, 2014 yılı işe yerleştirmelerinin %81,5'ine tekabül etmektedir. Yapılan iş yerleştirmeler geriye kalan mesleklerde toplam 309 kişi, 2014 yılı işe yerleştirmelerin %18,5'ine tekabül etmektedir. Bu durum 2014 yılında İŞKUR tarafından yapılan her yüz işe yerleştirmenin yaklaşık beşte biri bu mesleklerde olduğunu göstermektedir. 2014 yılında geçekleştirilen işe yerleştirmede Beden İşçisi (Genel) mesleğinin oranının çok yüksek çıkması Kamu Kurum ve Kuruluşlarında istihdam edilen TYP programından kaynaklanmaktadır.

Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme (2013-2014*)

2013		2014*	
MESLEK	İŞE YERLEŞTİRME	MESLEK	İŞE YERLEŞTİRME
Temizlik Görevlisi	387	Beden İşçisi (Genel)	2249
Kompleci (Dokuma Hazır Giyim Ve Ev Tekstili)	67	Beden İşçisi (İnşaat)	248
Fayans, Seramik Ve Karo Döşemecisi	58	İş Makineleri Operatörü	76
Bilgisayar Bakım Ve Onarımcısı	46	Müşteri Temsilcisi	71
Desinatör (Tekstil)	42	Temizlik Görevlisi	49
Sekreter	41	İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)	41
Süthane/ Mandıra İşçisi	41	Elektrikçi (Genel)	30
Kasiyer	35	Ağır Kamyon Şoförü	24
Engelli Bakım Elemanı	27	Beden İşçisi (Temizlik)	20
Ayakkabı İmalatçısı	27	Soğuk Demirci	18
Toplam	771	Toplam	2826

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Ağustos

MESLEKİ EĞİTİM FAALİYETLERİ

Ağrı ilinde yapılan 2014 İşgücü Piyasası Talep Araştırması(İPTA) çalışmasında işverenlerden alınan bilgilere göre İldeki bilgi, beceri eksikliği ve tecrübe eksikliği nedeniyle kalifiye eleman temininde sıkıntı yaşandığı belirtilmiştir. Bu bilgiler ışığında kaynaklanan işsizliğin çözümünde İŞKUR işgücü yetiştirme kursları önem arz etmektedir. 2014 yılında özel politika gerektiren gruplar başta olmak üzere çeşitli kurslar açılmış İldeki işverenlerin ve iş arayanların problemlerinin çözümüne gidilmiştir. Sonuç olarak, İPTA sonuçları dikkate alınmadan açılacak kursların ildeki işsizliğin önlenmesinde katkısı oldukça düşük olacak ve istihdama yeterli derecede fayda sağlamayacaktır.

Tablo 5: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2014*)

KURS TÜRÜ	2014*			
	AÇILAN KURS SAYISI	KATILAN KURSİYER SAYISI		
		ERKEK	KADIN	TOPLAM
İş.Yet.Kurs/İstihdam Garantili	3	149	120	269
İşbaşı Eğitim Programı (İep)	129	112	62	174
Umem Projesi	1	18	0	18
Mek/Özel Politika	2	51	0	51
Engelli Kursları	3	26	4	30
Çalışanların Mesleki Eğitimi	4	33	51	84

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Ağustos

İŞSİZLİK ÖDENEĞİ

Ağrı ilinde 2014 yılında toplam 603 kişi işsizlik ödeneğinden yaralanmıştır. Mesleki yararlanma oranının İldeki istihdam edilen mesleklerle orantılı olduğu gözlenmektedir. En fazla işsizlik ödeneği başvurularının Beden İşçisi (Genel) mesleğinde yapıldığı görülmektedir. İşsizlik ödeneğine ilk on meslekte başvuranların sayısı toplam başvuruların %66'sını oluşturmaktadır. Bu devinimim il işgücü piyasasında istihdam yer alanların bu meslekte yoğunlaşmasından kaynaklanmaktadır.

Tablo 6: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneği Hak Edenler (2014*)

2014*	
MESLEK	İŞSİZLİK ÖDENEĞİNİ HAK EDENLER
Beden İşçisi (Genel)	186
Beden İşçisi (Temizlik)	61
Temizlik Görevlisi	40
Büro Memuru (Genel)	22
Şoför-Yük Taşıma	18
Aşçı	17
Elektrik Tesisatı Ve Pano Montörü Teknisyeni/Elektrik Teknisyeni	16
Beden İşçisi (İnşaat)	14
Elektrik Teknikeri	12
Elektronik Teknisyeni	12
Toplam	**603**

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Ağustos

İKİNCİ BÖLÜM
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

AMAÇ VE YÖNTEM

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanamaya bilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle zamanında doldurulamamaktadır. İşgücü piyasasının talep boyutuyla ele alınıp mevcut durumda işgücü, mevcut açık iş ve gelecek dönemde işgücünün eğilimlerinin bilinmesi kısa dönemli işgücü yetiştirilmesi için temel verileri sağlamaktadır.

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasası bilgileri oldukça önemlidir. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun yapmış olduğu Hane halkı İşgücü Anketi sonuçlarından elde edilmektedir. Ancak işgücü piyasasının talep tarafına yönelik pek fazla veri bulunmamaktadır. Bu açığı da Türkiye İş Kurumu İşgücü Piyasası Araştırmaları ile doldurmaya çalışmaktadır. Arz tarafı ile ilgili verilerde il düzeyinde yeterli veri bulunmamaktadır. Talep tarafı ile ilgili yapılan araştırmalar ise henüz istenen düzeyde değildir. Örneğin EUROSTAT nezdinde hala ülkemiz için açık iş oranı açıklanamamaktadır. Bu bağlamda işgücü piyasası araştırmalarını daha da geliştirerek yapmamız büyük önem arz etmektedir.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri işgücü piyasası araştırmaları (İPA) sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmalarının EUROSTAT normlarına uygun şekilde yürütülmesi ve Resmi İstatistik Programı kapsamına alınmasına yönelik çalışmalar 2011 yılı ikinci yarısından itibaren Türkiye İstatistik Kurumu işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmalar sayesinde Türkiye için bir açık iş sayısına erişebilir olunacak ve EUROSTAT'ın talep ettiği açık işler istatistikleri için veri toplanabilmiş olacaktır. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır

Türkiye İş Kurumu, 2014 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırması kapsamında 12 Mayıs – 27 Haziran 20124 tarihleri arasında Türkiye genelinde 110.509 işyerine yüz yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. Bu kapsamda Ağrı ilinde 465 işyeri ile

yapılmıştır. Türkiye İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev 2.0 sınıflandırmasına göre, tarım, kamu, hane halklarında işverenler ve uluslar arası kurum/kuruluşlar dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında il ve Türkiye tahmini verilmiştir.
İşyerleriyle yüz yüze görüşme yöntemiyle (Araştırmanın saha çalışmasının tamamı İŞKUR personeli tarafından gerçekleştirilmiştir.) gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu 1" kapsamında,

- Temel işletme bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş, (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Karşılanma Yolları, Cinsiyet)
- Temininde güçlük çekilen meslekler, (Meslek, Güçlük Nedeni)
- 30 Haziran 2015 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

Talep Araştırması, bahsi geçen 17 sektörde işyeri bazında il ve Türkiye tahmini vermek üzere planlandığından mesleklere göre yapılan genellemelerin ihtiyatla karşılanması gerekir. Çünkü mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için örneklem çekimine mesleki kırılımı dâhil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuştur.

[1] Soru Formu Ek 1'de verilmiştir.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

Ağrı ilinde yapılan İşgücü Piyasası (Talep) Araştırması kapsamında örneklem yöntemi ile seçilen 465 işyeri Referans Dönemi içerisinde (Mayıs- Haziran 2014) ziyaret edilerek yüz yüze görüşülmüş ve işyeri bilgi formu uygulanmıştır. Bu çalışma ile elde edilen bilgiler Ağrı için derlenmiştir.

Ağrı'daki işyerlerinin; %15,7'si 1-9 kişi, %77,6'si 10-49 kişi, %6,7'sı işyeri 50+ kişi, çalıştıran işyerlerinden oluşmaktadır.

Ağrı'da 465 işyerinde %9,4 oranla 879 kadın, %90,6 oranla 8467 erkek olmak üzere 9346 kişi istihdam edilmektedir.

Raporun bu bölümünde, Ağrı İşgücü Piyasası (Talep) Araştırması kapsamında Referans Dönemi içerisinde görüşülen işyerlerinin, büyüklüklerine göre, faaliyet gösterdiği sektörlere göre dağılımı, istihdam edilenlerin sektörlere göre, meslek gruplarına ve mesleklere göre dağılımı, işyerlerindeki mevcut açık işler, açık işlerin sektörlere, meslek gruplarına ve mesleklere göre dağılımı, açık işlerde istenen beceri ve eğitim düzeyleri, temininde güçlük çekilen meslekler, mesleklerin dağılımları ve temininde güçlük çekilme nedenleri, kısa ve orta vadedeki istihdam beklentileri gibi araştırma sonucu elde edilen veriler tablo ve grafikler ile ayrıntılı olarak incelenecektir.

İŞYERİ VERİLERİ

Tablo 7: Sektörlere Göre İşyeri Sayısı Oranları

TÜRKİYE

SEKTÖRLER	GENEL TOPLAM	ORAN
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	1722	0,9%
İmalat	50592	25,2%
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı	676	0,3%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri	498	0,2%
İnşaat	37791	18,8%
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı	46693	23,2%
Ulaştırma Ve Depolama	11428	5,7%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	12594	6,3%
Bilgi Ve İletişim	2722	1,4%
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	1962	1,0%
Gayrimenkul Faaliyetleri	1514	0,8%
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	9638	4,8%
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	8066	4,0%
Eğitim	5712	2,8%
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	4171	2,1%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence Ve Spor	849	0,4%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	4278	2,1%

Kaynak: Ağrı İPTA 2014

İPTA 2014 sonuçlarına göre Türkiye genelinde sektör bazlı olarak en fazla işyeri İmalat, Toptan-Perakende Ticaret ve İnşaat sektörlerinde bulunmaktadır. İmalat sektöründeki işyeri sayısı toplam işyerlerinin dörtte birini (25%) oluştururken en az işyerinin bulunduğu sektör Su Temini-Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektörü olduğu görülmektedir.

Tablo 8: Sektörlere Göre İşyeri Sayısı Oranları

AĞRI

SEKTÖRLER	ORAN
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	0,7%
İmalat	7,1%
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı	1,0%
İnşaat	22,1%
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı	32,9%
Ulaştırma Ve Depolama	10,8%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	3,7%
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	1,0%
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	2,7%
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	8,8%
Eğitim	3,2%
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	3,9%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	1,7%

Kaynak: Ağrı İPTA 2014

Ağrı ilinde yapılan İPTA 2014 sonuçlarına göre ilde en fazla işyerinin bulunduğu sektörler İnşaat, Toptan ve Perakende Ticaret ve Ulaştırma ve Depolama sektörleri olduğu görülmüştür. Ağrı ilinde en az işyerinin bulunduğu sektörler ise Madencilik-Taş Ocakçılığı ve Elektrik-İklimlendirme olduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 9: İşyeri Özellikleri

İŞYERİ ÖZELLİKLERİ	SAYI	ORAN
İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyeri Sayısı	127	31,20%
İŞKUR'dan Eleman Talebi Olan İşyeri Sayısı	108	26,70%
Devlet Teşvikinden Yararlanan İşyeri Sayısı	107	26,40%
İhracat Yapan İşyeri Sayısı	10	2,50%
Yabancı Ortaklığı Olan İşyeri Sayısı	5	1,20%
Servis İmkânı Olan İşyeri Sayısı	136	33,40%
Kısmi Çalışma Yapan İşyeri Sayısı	45	11%
Teşvik Alan Firma Sayısı	50	46,20%
Teşvik Alıp İŞKUR'dan Faydalanan Firma Sayısı	362	90%

Kaynak: Ağrı İPTA 2014

İldeki işyerlerinin büyük çoğunluğu İŞKUR'un hizmetlerinden haberdarlar ve birçok hizmetinden faydalanmışlardır. İşyerlerinin İŞKUR'dan faydalanması daha çok İEP ve MEK aracılığıyla olmuştur. Ağrı işyerleri yabancı ortaklık oranı 1,20% ile en düşük olan illerden biridir. Yine ihracatın da neredeyse yapılmadığı iller içerisindedir. Bunun temel sebepleri ise ildeki sektörlerin ihracat yapan firmalara hitap etmemesidir.

Grafik 2: İşyeri Özellikleri

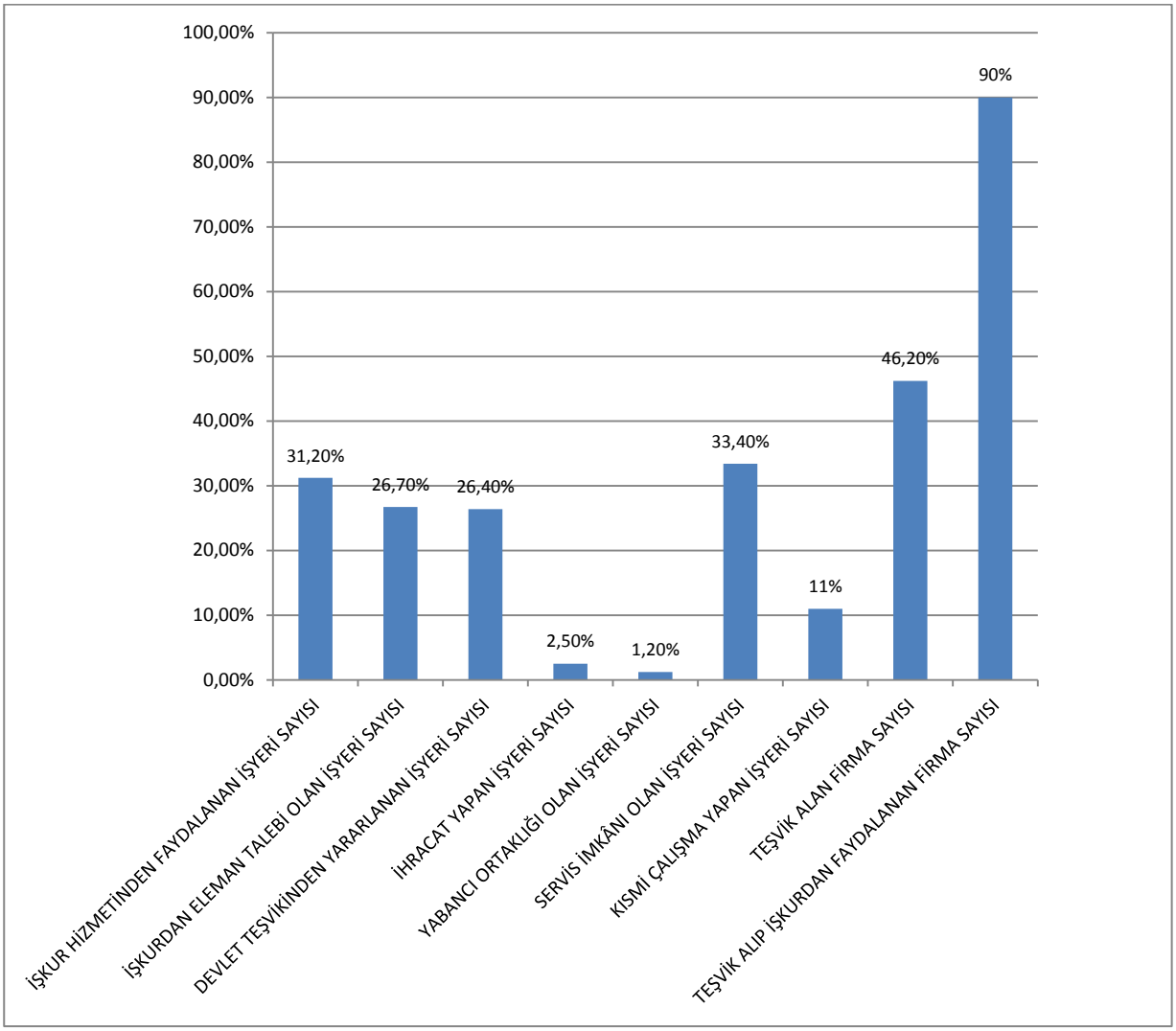

Kaynak: Ağrı İPTA 2014

Grafikte de görüldüğü gibi Ağrı ilinde kısmi çalışma yaptıran işyerlerinin oranı 11% ‘dir. Demek oluyor ki ildeki işyerlerinde, yaklaşık olarak her on işyerinden biri (1/10) kısmi çalışma yaptırmaktadır.

Tablo 10: Sektörlere Göre İŞKUR'dan Faydalanma Oranları

SEKTÖRLER	İŞKUR HİZMETLERİNDEN FAYDALANAN İŞYERİ SAYISI	İŞYERİ SAYISI	ORAN
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	1	3	33,3%
İmalat	17	29	57,1%
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı	2	4	50,0%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri	1	1	100,0%
İnşaat	15	90	16,9%
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının	40	134	30,1%
Ulaştırma Ve Depolama	5	44	11,6%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	3	15	20,0%
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri		4	0,0%
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	4	11	40,0%
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	16	36	45,7%
Eğitim	9	13	69,2%
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	9	16	56,3%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	4	7	57,1%

Kaynak: Ağrı İPTA 2014

Ağrı ilinde İŞKUR'dan faydalanma oranı genel anlamda ortalama olarak 50% 'den fazladır. Bunun temelinde verilen teşvikler, İEP ve MEK büyük rol oynamaktadır. Bunun yanı sıra işverenlerden alınan taleplerin en sağlıklı şekilde karşılanmaya çalışılması ve dolasıyla İŞKUR ile olan diyaloglarının iyi olmasıdır.

Grafik 3: Sektörlere Göre İŞKUR'dan Faydalanma Oranları

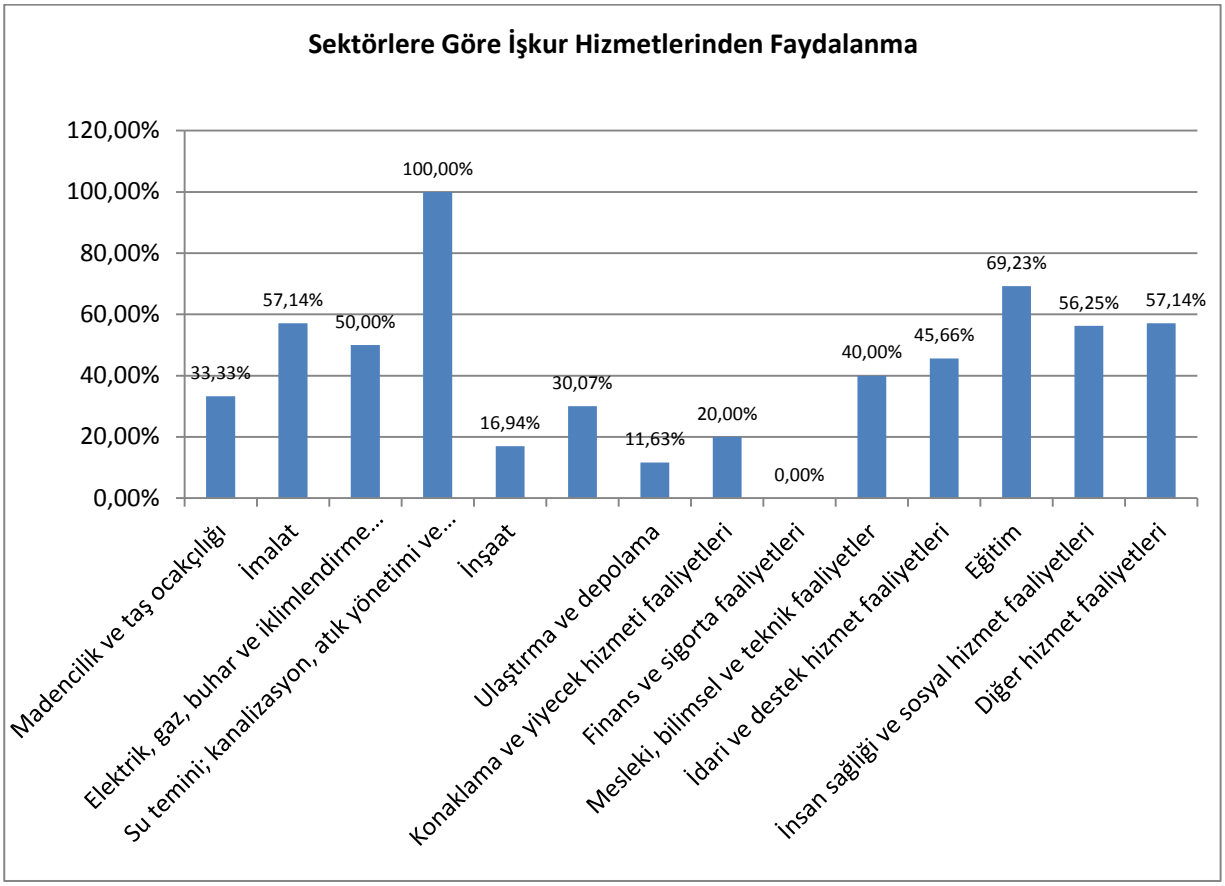

Kaynak: Ağrı İPTA 2014

Grafik 4: Sektörlere Göre İhracat Yapan İşyeri Sayısı Oranları

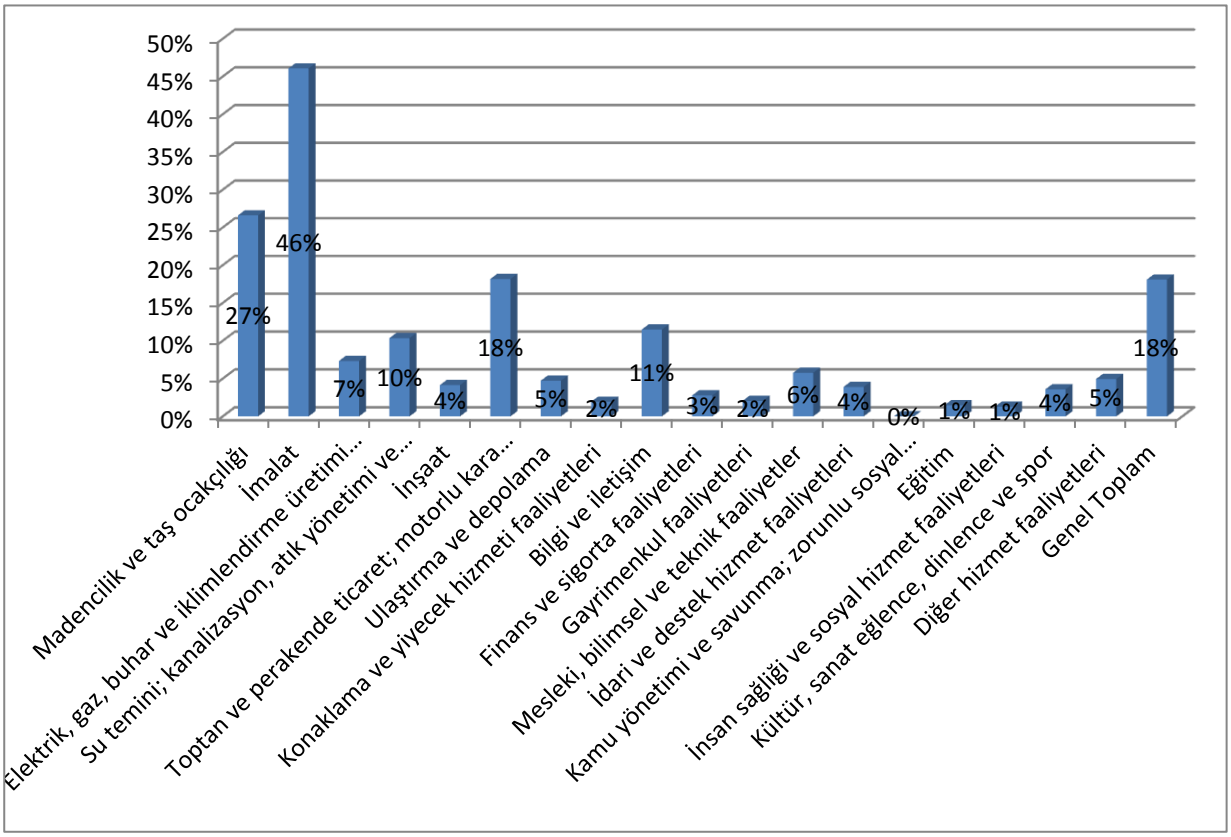

Kaynak: İPTA 2014 Ağustos

limizde yapılan İPTA 2014 araştırmalarına göre ihracat oranlarının oldukça düşük olduğu gözlemlenmektedir. Bunun yanında ihracatta en yüksek oranlar %46 ile İmalat, %27 ile Madencilik-Taş Ocakçılığı ve %18 ile Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörlerinde bulunmaktadır.

Tablo 11: Sektörlere Göre Part Time Çalışma Yapan İşyeri Sayısı Oranları

SEKTÖRLER	ORAN
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	0,7%
İmalat	7,1%
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı	1,0%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faal	0,2%
İnşaat	22,1%
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşı.	32,9%
Ulaştırma Ve Depolama	10,8%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	3,7%
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	1,0%
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	2,7%
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	8,8%
Eğitim	3,2%
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	3,9%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	1,7%

Kaynak: Ağrı İPTA 2014

İPTA 2014 araştırma sonuçlarına göre Ağrı, Part Time çalışmanın çok fazla yapılmadığı illerden birisidir. Fakat bazı sektörlerde eleman istihdamındaki ihtiyaç işverenleri mecburen kısmi çalışmaya zorlamaktadır. Bu sektörlerin başında %32,9 Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı, %22,1 İnşaat ve %10,8 ile Ulaştırma ve Depolama sektörleri gelmektedir.

Grafik 5:Sektörlere Göre Part Time Çalışma Yapan İşyeri Sayısı Oranları

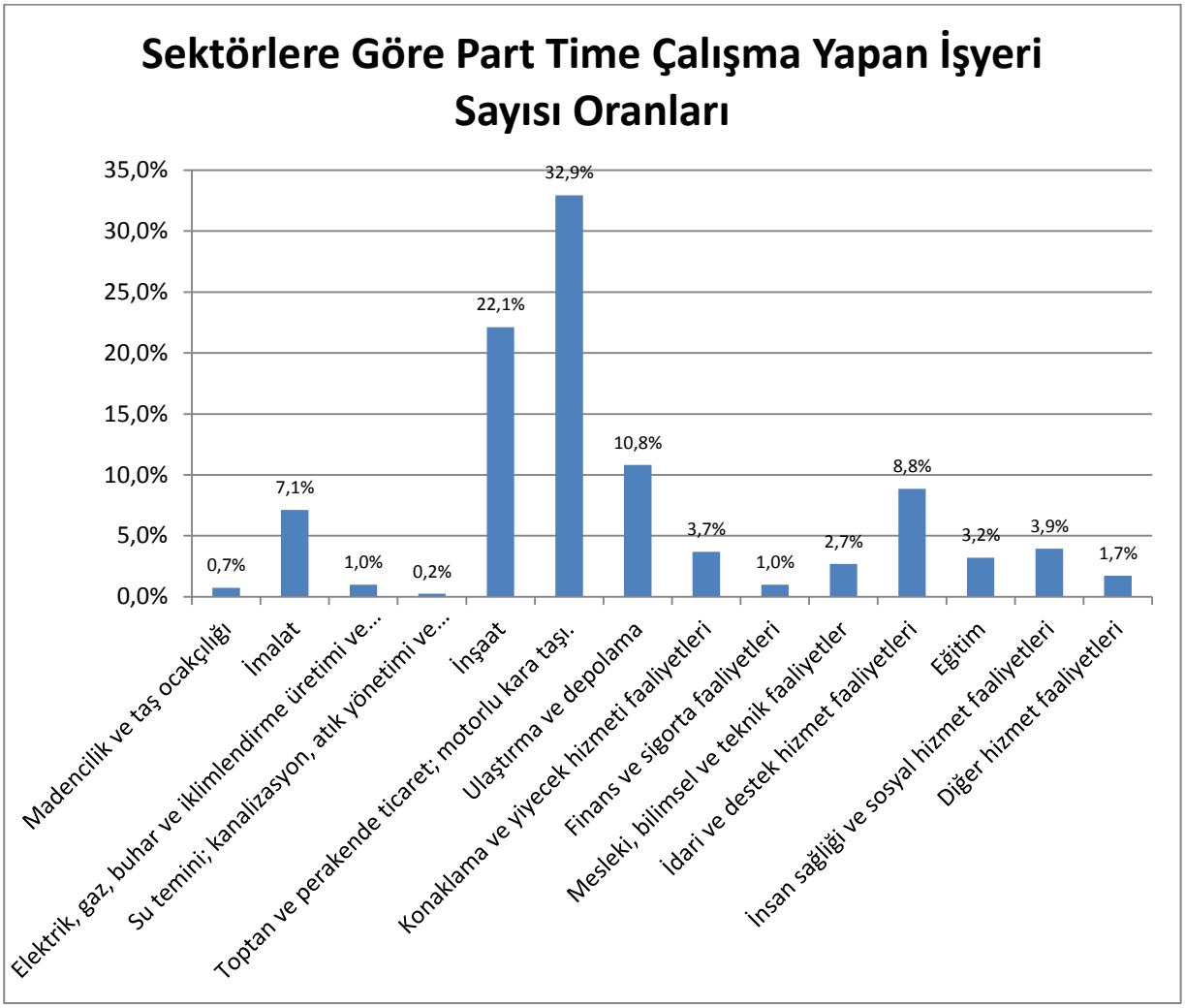

Kaynak: Ağrı İPTA 2014

Tablo 12: Sektörlere Göre Mevsimlik İşçi Çalıştıran İşyeri Sayısı Oranları

SEKTÖRLER	ORAN
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	0,7%
İmalat	7,1%
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı	1,0%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri	0,2%
İnşaat	22,1%
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtla	32,9%
Ulaştırma Ve Depolama	10,8%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	3,7%
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	1,0%
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	2,7%
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	8,8%
Eğitim	3,2%
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	3,9%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	1,7%

Kaynak: Ağrı İPTA 2014

Ağrı ili İPTA araştırma kapsamında yer alan toplam 465 işyerinin 148'inde mevsimlik işçi çalıştırdığı tespit edilmiştir. Başka bir ifadeyle her üç işyerinden birinde mevsimlik işçi çalıştırılmaktadır. Mevsimlik işyerlerinin%9,3'ü 1-9 işçi çalıştıran işyerlerinde, %16,2'si 10-49 işçi çalıştıran işyeri grubunda, %4,7'si 50-249 işçi çalıştıran işyeri grubunda yer almaktadır. 250+ işyerlerinde mevsimlik çalışan işçi bulunmamaktadır. Bu veriler ışığında 10 ve üzeri işçi çalıştıran işyerlerinde, çalıştırılan toplam işçi sayısı arttıkça mevsimlik işçi çalıştıran işyeri sayısı azalmaktadır. Mevsimlik işyeri sayısının artması, mevsimlik çalıştırılacak işçi sayısının artması anlamına da gelmektir. Mevsimlik işçilik yıl içerisinde hem üretimin azlığına hem de eksik istihdam ve geçici işsizliğe sebep olmaktadır. İlindeki orta ölçekte firmalarda yoğun olarak görülen mevsimlik işçilik durumunun il işsizliği üzerindeki etkileri nitelik ve nicelik itibariyle ortaya konulmalı. Mevsimlik işçilerin, mevsim sonu nedeniyle ortaya çıkan işsizlik problemlerinin çözümü için önlemler alınmalıdır.

Grafik 6: Sektörlere Göre Mevsimlik İşçi Çalıştıran İşyeri Sayısı Oranları

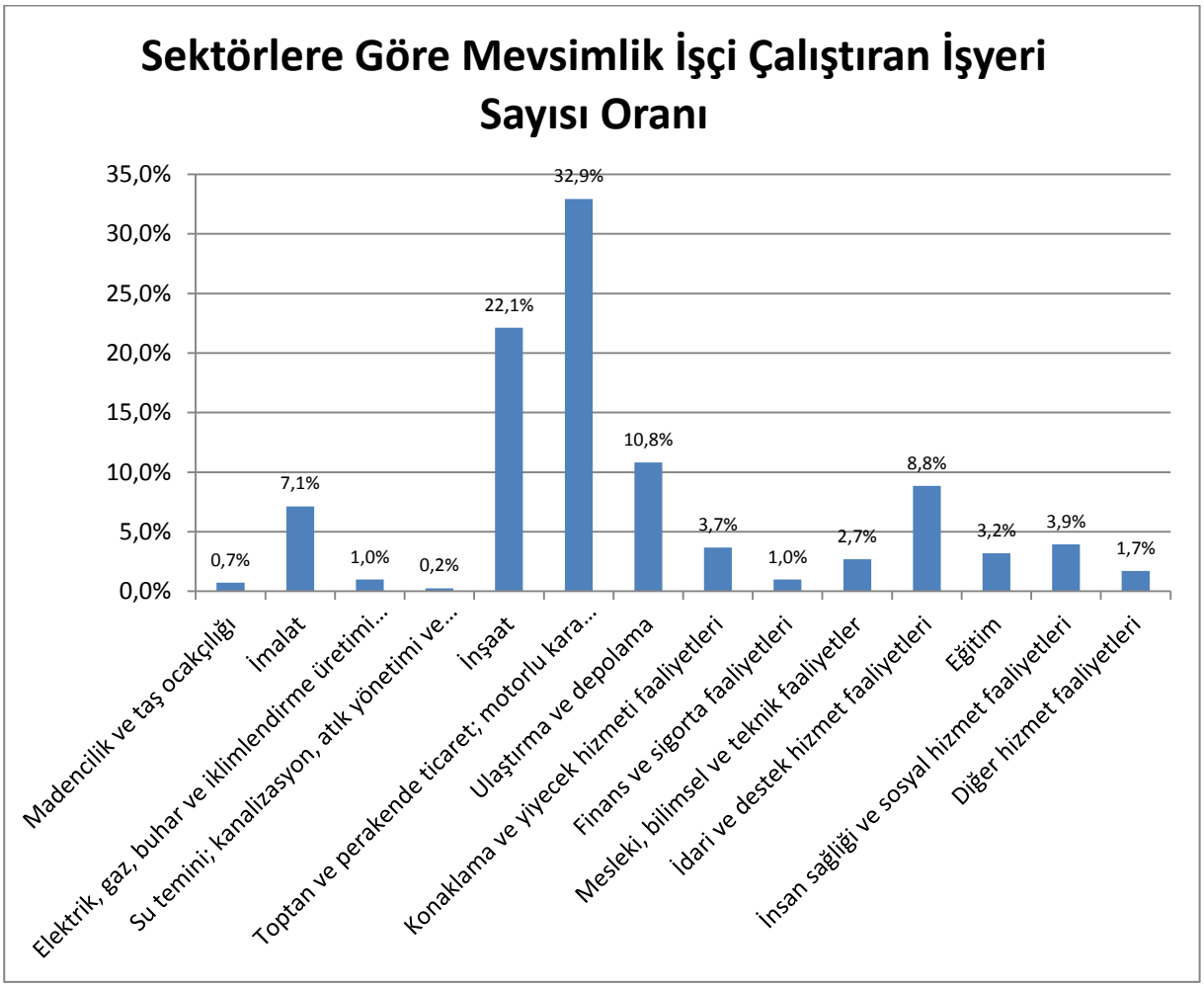

Kaynak: Ağrı İPTA 2014

Tablo 13: Kuruluş Yıllarına Göre İşyerlerinin Sektörel Dağılım Oranları

SEKTÖRLER	0-9	10- 19	20+
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	0,8%	0,8%	0,0%
İmalat	6,9%	6,5%	8,8%
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı	0,8%	1,6%	0,0%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faal	0,0%	0,8%	0,0%
İnşaat	26,5%	12,9%	26,5%
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarını	26,9%	45,2%	32,4%
Ulaştırma Ve Depolama	8,6%	15,3%	8,8%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	2,4%	5,6%	5,9%
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	0,4%	0,8%	5,9%
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	3,3%	1,6%	2,9%
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	12,2%	4,0%	0,0%
Eğitim	4,1%	1,6%	2,9%
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	5,7%	1,6%	0,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	1,2%	1,6%	5,9%

Kaynak: Ağrı İPTA 2014

Ağrı ilindeki çalışmada 1-9 işçi çalıştıran grupta yer alan işyerlerinin %26'sı, 10-49 işçi çalıştıran grupta yer alan işyerlerinin %29,6'sı, 50-249 işçi çalıştıran grupta yer alan işyerlerinin %51,3'ü mevsimlik işçi çalıştırmaktadır. 10-49 ve 50-249 işçi guruplarındaki işyerlerinin çalışan sayısı yönünden ölçek olarak orta ve büyük ölçeğe sahip oldukları düşünüldüğünde, mevsimlik işçi sayısının önemli ölçekte olduğu düşünülebilir. Bu durumun il işgücü piyasası üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu söylenebilir.

Mevsimlik işçi çalıştıran işyerlerinin %55'i inşaat ve toptan-perakende sektöründe yer almaktadır. Diğer bir ifadeyle ilde mevsimlik çalıştıran her iki işyerinden biri bu sektörlerde yer almaktadır. Bu durum üzerinde durulması ve analiz edilmesi gereken bir bilgidir. Kış mevsimin en az 7 ay sürdüğü Ağrı ilinde inşaat sektörü doğrudan etkilenmektedir. İklim şartlarının inşaat sektöründe üretimi olumsuz etkilediği 5 aylık süre sonunda, iklim şartları nedeniyle işine son

verilen işçilerin işsizlik üzerindeki olumsuz etkileri hangi boyutlardadır ve nasıl bir etki yapmaktadır bilgisi önem arz etmektedir.

Mevsimlik işçi çalıştırılan işyerlerinin ilk sırada yer aldığı sektör %32,9 ile toptan ve perakende ticaret sektörüdür. Bu sektörü %22,1 ile inşaat, %10,8 ile ulaştırma-depolama, %7,1 ile imalat faaliyetleri sektörü takip etmektedir. Toptan ve perakende ticaret sektöründe satışı yapılan bazı malların, imalat sektöründe üretilen bazı malların mevsimsel etkilerden etkilendiği anlaşılmaktadır.

MEVCUT İSTİHDAM

Tablo 14: Sektörlere Göre Çalışan Sayısı Oranları

SEKTÖRLER	TOPLAM ÇALIŞAN	ORAN
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	39	0,4%
İmalat	395	4,2%
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı	328	3,5%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri	71	0,8%
İnşaat	2573	27,5%
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı	1762	18,9%
Ulaştırma Ve Depolama	880	9,4%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	230	2,5%
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	48	0,5%
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	146	1,6%
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	1867	20,0%
Eğitim	368	3,9%
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	393	4,2%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	246	2,6%

Kaynak: Ağrı İPTA 2014

2014 İPTA Ağrı ili çalışmasının sonuçlarına göre işyerlerinin mevcut istihdamının en fazla bulunduğu sektörler %27,5 oranıyla inşaat sektörü,%20,0 ile idari ve destek hizmetleri

faaliyetleri sektörü,%18,9 ile toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörü olarak ortaya çıkmıştır. Ağrı'da bazı sektörlerde mevcut istihdamın oldukça düşük olduğu da görülmüştür. Mevcut istihdamın en az olduğu sektörler Madencilik ve taş ocakçılığı sektörü(%0,4), Finans ve sigorta faaliyetleri sektörü(%0,8) ve Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörleridir. Bunların temel sebepleri ise ilin bir yatırım ve finans şehri olarak görülmemesi ve yatırımların yapılmamasıdır.

Tablo 15: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayısı Oranları

SEKTÖRLER	TOPLAM ÇALIŞAN	TOPLAM İŞYERİ	ORTALAMA ÇALIŞAN SAYISI ORANI
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	39	3	3,2%
İmalat	395	29	3,3%
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi	328	4	20,1%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileş.	71	1	17,4%
İnşaat	2573	90	7,0%
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıt.	1762	134	3,2%
Ulaştırma Ve Depolama	880	44	4,9%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	230	15	3,8%
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	48	4	2,9%
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	146	11	3,3%
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	1867	36	12,7%
Eğitim	368	13	7,0%
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	393	16	6,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	246	7	8,6%

Kaynak: Ağrı İPTA 2014

2014 İPTA çalışması verilerine göre Ağrı İlinde sektörlere göre ortalama çalışan sayısı en fazla olan sektörler %20,1 ile Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi sektörü, %17,4 ile Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörü ve%12,7 oranıyla İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörü bulunmaktadır. Ortalama olarak çalışan sayıları en az olan sektörler ise %2,9 oranıyla Finans ve sigorta faaliyetleri, %3,2 ile Madencilik ve taş ocakçılığı,

%3,3 ile de imalat ve Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörleri bulunmaktadır.

Grafik 7: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayısı Oranları

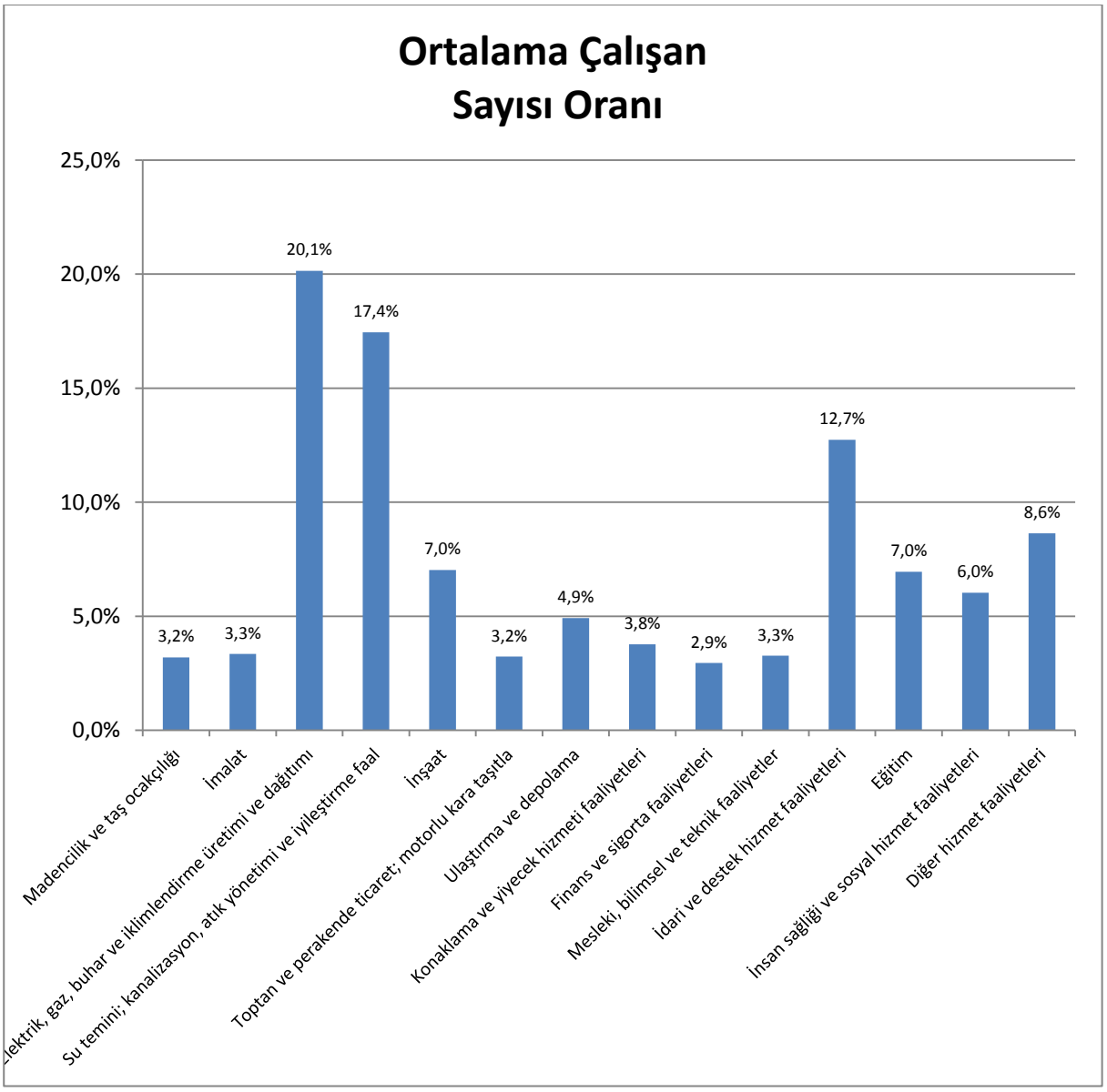

Kaynak: Ağrı İPTA 2014

Tablo 16: Çalışanların Cinsiyete Göre Sektörel Dağılım Oranları

SEKTÖRLERE VE CİNSİYETE GÖRE ÇALIŞAN SAYILARI	ERKEK	KADIN	TOPLAM	ERKEK ÇALIŞAN ORANI	KADIN ÇALIŞAN ORANI
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	39	0	39	0,4%	0,0%
İmalat	376	19	395	4,0%	0,2%
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı	312	16	328	3,3%	0,2%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri	63	8	71	0,7%	0,1%
İnşaat	2545	28	2573	27,2%	0,3%
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı	1611	151	1762	17,2%	1,6%
Ulaştırma Ve Depolama	825	55	880	8,8%	0,6%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	205	25	230	2,2%	0,3%
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	34	14	48	0,4%	0,1%
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	141	6	146	1,5%	0,1%
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	1691	176	1867	18,1%	1,9%
Eğitim	285	83	368	3,0%	0,9%
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	200	193	393	2,1%	2,1%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	140	106	246	1,5%	1,1%

Kaynak: Ağrı İPTA 2014

12 Mayıs-27 Haziran referans döneminde yapılan işgücü piyasası talep araştırması sonuçlarına göre Ağrı İlinde çalışanların cinsiyete göre sektörel dağılım oranları en fazla olan sektörler erkekler için %27,2 oranıyla inşaat sektörü ve %18,1 ile İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörleri, kadınlar için ise %2,1 ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ve %1,9 ile İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörleri gelmektedir. Tablo incelendiğinde kadın çalışan sayılarının oldukça düşük oranlarda olduğu gözlemlenmektedir. Kadın istihdamının yöresel olarak desteklenmediği görülmektedir.

Tablo 17: Çalışanların Meslek Gruplarına göre ve Cinsiyete göre Dağılım Oranları

MESLEK GRUPLARINA GÖRE ÇALIŞAN SAYISI	ERKEK	KADIN	TOPLAM	ERKEK ÇALIŞAN ORANI	KADIN ÇALIŞAN ORANI
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	310	220	529	3,3%	5,7%
Hizmet Ve Satış Elemanları	1106	181	1287	11,8%	13,8%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	2815	228	3043	30,1%	32,6%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	8	0	8	0,1%	0,1%
Profesyonel Meslek Mensupları	452	146	598	4,8%	6,4%
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	1414	48	1463	15,1%	15,6%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	455	35	491	4,9%	5,2%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	1681	5	1686	18,0%	18,0%
Yöneticiler	226	15	241	2,4%	2,6%

Kaynak: Ağrı İPTA 2014

Ağrı ilinde yapılan İPTA araştırmalarının 2014 sonuçlarına göre çalışanların meslek gruplarına göre ve cinsiyete göre dağılım oranları en yüksek olan meslek grupları erkek ve kadınlar için yaklaşık olarak paralellik göstermektedir. Bunlar erkekler için en fazla %30,1 ile nitelik gerektirmeyen meslekler, %18,0 ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar ve %15,1 ile sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek gruplarında, kadınlar için ise %32,6 ile nitelik gerektirmeyen meslekler, %18,0 ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar ve %15,6 oranlarıyla sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek gruplarında yer almaktadır.

Tablo 18: Cinsiyete Göre En Çok Çalışılan Meslekler

GENEL	ERKEK	KADIN
Beden İşçisi (Temizlik)	Beden İşçisi (Temizlik)	Çağrı Merkezi Görevlisi
Beden İşçisi (İnşaat)	Beden İşçisi (İnşaat)	Beden İşçisi (Temizlik)
Temizlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi	Sekreter
Beden İşçisi (Genel)	Beden İşçisi (Genel)	Temizlik Görevlisi
Güvenlik Görevlisi	Güvenlik Görevlisi	Beden İşçisi (Genel)
Tır-Çekici Şoförü	Tır-Çekici Şoförü	İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)
İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)	Ağır Kamyon Şoförü	Hemşire
Ağır Kamyon Şoförü	Şoför-Yük Taşıma	Hastane Hizmetlisi
Şoför-Yük Taşıma	Minibüs Şoförü	Aşçı
Büro İşçisi	Servis Şoförü (Okul)	Büro İşçisi

Kaynak: Ağrı İPTA 2014

Ağrı ilinde yapılan İPTA araştırmalarının 2014 sonuçlarına göre çalışanların mesleki dağılımlarına bakıldığında erkeklerde en fazla beden işçisi(temizlik), beden işçisi(inşaat) ve temizlik görevlisi, kadınlarda ise çağrı merkezi görevlisi, beden işçisi(temizlik) ve sekreter meslekleri bulunmaktadır.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Ağrı ilinde İPTA 2014 verilerine göre temininde güçlük çekilen mesleklerin sektörel dağılımı, temininde güçlük çekilen kişi sayısı ve kişilerin oransal dağılımı, Ağrı ve Türkiye bazında

aşağıda verilmiştir. Türkiye'de elemen ihtiyacının temininde en fazla güçlük çekilen sektörün %39,4 oranında imalat sektörü olduğu görülmektedir. İmalat sektörünü %17,3 ile Toptan-perakende ticaret motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörü ve %12,1 oranında İnşaat sektörü takip etmektedir. Ağrı ilinde ise imalat sektörü dışında diğer iki sektör Türkiye ile paralellik göstermektedir.

Ağrı ilinde, Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörü 148 kişi ve %27,4'lük oranla, İnşaat sektörü 147 kişi ve %27,2'lik oranla ve Diğer hizmet faaliyetleri sektörü 80 kişi ve %14,8'lik oranla ilk sıralarda yer almaktadır. Ağrı ilinde İnşaat sektöründeki oran Türkiye ortalamasının üzerinde çıkması bu sektörde ciddi manada ilerleme olduğunu göstermektedir. Diğer sektörlerde eleman temininde güçlük çekilmesinin nedeni ise kalifiye elemanının az olmasıdır.

Tablo 19: TGÇM Eleman Sayısının Sektörel Dağılım Oranları

TGÇM ELEMAN SAYISININ SEKTÖREL DAĞILIMI İL- TÜRKİYE KARŞILAŞTIRILMASI				
	AĞRI		TÜRKİYE	
SEKTÖR	ELEMAN SAYISI	ORAN	ELEMAN SAYISI	ORAN
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı	148	27,4%	48.979	17,3%
İnşaat	147	27,2%	34.347	12,1%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	80	14,8%	5.408	1,9%
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	57	10,6%	7.960	2,8%
İmalat	36	6,7%	111.361	39,4%
Ulaştırma Ve Depolama	30	5,5%	9.957	3,5%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	13	2,4%	21.918	7,8%
Eğitim	10	1,9%	4.027	1,4%
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	8	1,4%	8.630	3,1%
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	6	1,1%	18.839	6,7%
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	3	0,6%	3.295	1,2%
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı	2	0,4%	384	0,1%
Genel Toplam	540	100,0%	275.107	97%

Kaynak: Ağrı İPTA 2014

Türkiye'de 2013-2014 İPTA verilerine göre İmalat, Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı ve İnşaat sektörleri teminde güçlük çekilen eleman sayısı ve yüzde oranları ile ilk sıralarda yer almaktadır. 2014 yılı içerisinde TGÇM'de İmalat sektöründeki kişi sayısında azalma varken, sektörler arasında ki oran 2013 yılındaki gibi aynı kalmıştır. Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektöründe 2013 yılında çalışan kişi sayısı, 61.834 iken 2014 yılında 48.979 kişi olduğu görülmektedir. İnşaat sektöründe çalışan kişi sayısı da 2013 yılında 45.631 kişiyle %13,4 iken, 2014 yılında 34.347 kişiyle %12,1 oranında azalmaya gitmiştir. Madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe 2013 yılına göre 481 kişiye fazladan ihtiyaç duyulmuştur. Bu sektörde temininde güçlük çekilen eleman sayısının artmasında maden ocaklarında meydana gelen kazaların etkisi olduğu görülmektedir.

Bilgi ve iletişim sektöründe 2014 yılında meydana gelen artış teknoloji ve eğitim kalitesinin yükseldiği ve buna istinaden kalifiye elemanının temininde güçlük çekildiği gözlemlenmiştir.

Tablo 20:TGÇM Eleman Sayısının Sektörel Dağılım Oranları (2013-2014)

TGÇM ELEMAN SAYISININ SEKTÖREL DAĞILIMI				
TÜRKİYE GEÇEN YIL İLE KARŞILAŞTIRMA	2013		2014	
SEKTÖR	ELEMAN SAYİSİ	ORAN	ELEMAN SAYİSİ	ORAN
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	2.814	0,8%	3.295	1,2%
İmalat	134.403	39,4%	111.361	39,4%
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı	510	0,1%	384	0,1%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri	559	0,2%	377	0,1%
İnşaat	45.631	13,4%	34.347	12,1%
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı	61.834	18,1%	48.979	17,3%
Ulaştırma Ve Depolama	13.091	3,8%	9.957	3,5%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	22.200	6,5%	21.918	7,8%
Bilgi Ve İletişim	2.764	0,8%	3.631	1,3%
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	2.340	0,7%	1.305	0,5%
Gayrimenkul Faaliyetleri	1.891	0,6%	1.452	0,5%
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	10.595	3,1%	8.630	3,1%
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	19.887	5,8%	18.839	6,7%
Eğitim	5.693	1,7%	4.027	1,4%
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	9.896	2,9%	7.960	2,8%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence Ve Spor	852	0,2%	833	0,3%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	5.988	1,8%	5.408	1,9%
Genel Toplam	340.950	100,0%	282.704	100,0%

Kaynak: Ağrı İPTA 2013-2014

Türkiye ortalamasında temininde güçlük çekilen meslek grupların dağılımı incelendiğinde "Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar" meslek grubu %27,9'luk oranla ilk sırada yer almaktadır.

Bu sırayı %24,2'lik oranla "Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar" ve %15,3'lük oranla "Hizmet Ve Satış Elemanları" meslek grubu takip etmektedir. Diğer taraftan temininde güçlük çekilen "Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar" meslek gurubunda açık iş sayısı %25,1'lik oranla ön sırada yer almaktadır. İkinci sırada açık iş sayısının %20,0 oranında "Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar" meslek grubu gelmektedir. "Hizmet Ve Satış Elemanları" ve "Nitelik Gerektirmeyen Meslekler" grubunun açık iş eleman sayısında bir paralellik olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra temininde güçlük çekilen "Yöneticiler" meslek gurubu ihtiyaç duyulan eleman sayısı ve açık işgücü talebinde aşağı sıralarda görülmektedir.

Tablo 21: TGÇM Eleman Sayısının Açık İş ve Meslek Gruplarına Göre Dağılım Oranları (2014*)

TGÇM ELEMAN AÇIK İŞ MESLEK GRUPLARINA DAĞILIMI				
TÜRKİYE	TGÇM ELEMAN SAYISI	TGÇM ELEMAN	AÇIK İŞ ELEMAN SAYISI	AÇIK İŞ
MESLEK GRUPLARI		ORAN(%)		ORAN(%)
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	14.188	5,0%	12.756	6,4%
Hizmet Ve Satış Elemanları	43.254	15,3%	32.461	16,3%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	28.455	10,1%	32.417	16,3%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	1.176	0,4%	1.058	0,5%
Profesyonel Meslek Mensupları	23.838	8,4%	15.272	7,7%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	78.897	27,9%	39.652	20,0%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	23.560	8,3%	14.346	7,2%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	68.416	24,2%	49.762	25,1%
Yöneticiler	921	0,3%	857	0,4%
Genel Toplam	282.704	100,0%	198.582	100,0%

Kaynak: Ağrı İPTA 2014

İPTA 2014 İstatistiksel verileri ışığında, Ağrı İlinde temininde güçlük çekilen meslek grupları ve toplam çalışan sayılarına göre ihtiyaç duyulan eleman sayıları ve yüzdelik oranları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. Meslek grupları içerisinde "Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar" %26,4'lük oranla ilk sırada yer almaktadır. Akabinde %18,8'lik oranla "Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar" ve %18,5'lik oranla "Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar" meslek grubu sırayı takip etmektedir. En fazla çalışan sayısı **"**Nitelik Gerektirmeyen Meslekler" grubunda yer almaktadır. Bu meslek grubunda eleman ihtiyacının az olmasının nedeni; vasıfsız meslek dalında çalışan işgücünün çok olmasıdır. "Yöneticiler" meslek grubunda temininde güçlük çekilen eleman sayısının olmadığı görülmektedir. Yukarıda yer alan tabloda" Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar" meslek grubunda TGÇM eleman sayısının İl bazındaki %18,8'lik oranla Türkiye bazında yer alan ortalamanın üzerinde çıkmıştır. "Hizmet Ve Satış Elemanları" sektörüne baktığımızda ise %12.9'luk oranla Türkiye ortalamasının altında yer almıştır.

Tablo 22: Temininde Güçlük Çekilen Eleman sayısının Meslek Gruplarına ve Toplam Çalışan Sayısına Göre Dağılım Oranları (2014*)

MESLEK GRUPLARINA GÖRE TGÇM ELEMAN SAYISININ TOPLAM ÇALIŞAN SAYISINA ORANI			
AĞRI MESLEK GRUPLARI	TOPLAM ÇALIŞAN SAYISI	TGÇM ELEMAN SAYISI	ORAN
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	529	99	18,8%
Hizmet Ve Satış Elemanları	1287	68	12,9%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	3043	17	3,2%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	8	1	0,2%
Profesyonel Meslek Mensupları	598	79	14,8%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	1463	140	26,4%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	491	38	7,1%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	1686	98	18,5%
Yöneticiler	241		0,0%
Genel Toplam	9346	540	102,0%

Kaynak: Ağrı İPTA 2014

Ülke bazında 2014 İPTA verilerine göre meslek grupları arasında Türkiye'de "İmalat" sektöründeki işveren sayısının daha fazla olduğu gözlenmektedir. Akabinde "Toptan ve

perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı" ve "İnşaat" sektörü gelmektedir. TGÇM işveren sayısında 23.682 işveren sayısı ile "İmalat", 16.887 işveren sayısı ile "Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı" ve 9.100 işveren sayısı ile "İnşaat" sektörü ilk sıralarda yer almaktadır. Sektörleri kendi içerisinde oransal olarak düşündüğümüzde ise %54,1'lik oranla "İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri" 17 meslek grubu arasında ilk sırada yer almaktadır.

Tablo 23: Sektörlere Göre TGÇM İşveren Sayısı Oranları (2014*)

SEKTÖRLERE GÖRE TOPLAM İŞVEREN TGÇM İŞVEREN SAYI VE ORANI			
TÜRKİYE			
SEKTÖRLER	İŞVEREN SAYISI	TGCM İŞVEREN SAYISI	ORAN
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	1.722	506	29,4%
İmalat	50.597	23.682	46,8%
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı	676	118	17,4%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri	498	136	27,3%
İnşaat	37.791	9.100	24,1%
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı	46.693	16.887	36,2%
Ulaştırma Ve Depolama	11.428	2.948	25,8%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	12.594	5.992	47,6%
Bilgi Ve İletişim	2.722	840	30,8%
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	1.962	331	16,8%
Gayrimenkul Faaliyetleri	1.514	447	29,5%
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	9.638	3.212	33,3%
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	8.066	2.134	26,5%
Eğitim	5.712	1.915	33,5%
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	4.171	2.255	54,1%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence Ve Spor	849	222	26,2%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	4.278	1.278	29,9%
Genel Toplam	200.911	72.003	35,8%

Kaynak: Ağrı İPTA 2014

Ağrı İlinde 2014 yılında yapılan İPTA çalışması verilerine göre "Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı" sektöründe toplam işveren sayısı

134 olduğu halde TGÇM' de eleman ihtiyacı duyan işveren sayısı 47 olarak gözlemlenmiştir. Akabinde 25 işveren sayısı ile "İnşaat", 12 işveren sayısı ile "İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri" sektörü ve 10 işveren sayısı ile "İmalat" sektörü gelmektedir. Diğer sektörler arasında da bir paralellik söz konusudur. "Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı" sektöründe eleman temininde güçlük çeken işveren sayısının da 1 olduğu görülmüştür.

Türkiye ortalamasına göre yukarıda yer alan tabloda "Madencilik ve taş ocakçılığı" sektörü Türkiye ortalaması %29,4 iken, Ağrı ilinde bu oran %66,7'dir. Bu sektörün ortalamasının Türkiye ortalamasının üzerinde yer alması bu sektörde Ağrı ilinde 2014 İPTA çalışmasına göre işveren sayısı 3, eleman ihtiyacı duyan işveren sayısının da 2 olmasıdır.

Tablo 24:Sektörlere Göre TGÇM İşveren Sayısı Oranları (2014*)

SEKTÖRLERE GÖRE TOPLAM İŞVEREN TGÇM İŞVEREN SAYI VE ORANI			
AĞRI SEKTÖRLER	İŞVEREN SAYISI	TGCM İŞVEREN SAYISI	ORAN
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	3	2	66,7%
İmalat	29	10	35,7%
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı	4	1	25,0%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri	1		0,0%
İnşaat	90	25	27,3%
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı	134	47	35,3%
Ulaştırma Ve Depolama	44	5	11,6%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	15	5	33,3%
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	4		0,0%
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	11	2	20,0%
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	36	4	11,5%
Eğitim	13	5	38,5%
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	16	12	75,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	7	4	57,1%
Genel Toplam	407	123	30,1%

Kaynak: Ağrı İPTA 2014

Türkiye'de 2013-2014 İPTA çalışmaları neticesinde teminde güçlük çekme dağılımı mesleklere ve oranlara göre aşağıdaki tabloda verilmiştir. İlk 20 meslekte yapılan durum çalışması bize ülke genelinde sağlıklı bilgiler sunmaktadır. 2013 yılında İPTA çalışması sonucunda Türkiye'de işgücü temininde en fazla güçlük çekildiği gözlemlenen ilk beş meslek, %6,9'luk oranla "Makineci (Dikiş)", %2,8'lik oranla "Güvenlik Görevlisi", %2,3'lük oranla "Garson(Servis elemanı)", %1,9'luk oranla "Beden İşçisi (Genel)" ve %1,7'lk oranla "Gaz Altı Kaynakçısı" dır. 2014 yılındaki İPTA çalışmasında ilk beş sırada yer alan meslekler ise %5,7'lik oranla "Makineci (Dikiş)", %3,3'lük oranla "Garson(Servis elemanı)", %2,6'lık oranla "Satış Danışmanı", %2,5'lik oranla "Beden İşçisi (Genel)" ve %2,0'lık oranla "Güvenlik Görevlisi" dir. 2013 yılında 2. Sırada yer alan "Güvenlik Görevlisi" mesleği 2014 yılında 5. sırada yer almaktadır. Birinci sırada yer alan meslekler aynı kalmıştır. 2013 yılında 3. sırada yer alan "Garson(Servis elemanı)" mesleği 2014 yılında 2. sırada yer almıştır.

Tablo 25: Mesleklere Göre Temininde Güçlük Çekme Dağılımı 2013-2014

MESLEKLERE GÖRE TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKME DAĞILIMI			
TÜRKİYE	2014		2013
MESLEKLER	ORAN	MESLEKLER	ORAN
Makineci (Dikiş)	5,7%	Makineci (Dikiş)	6,9%
Garson (Servis Elemanı)	3,3%	Güvenlik Görevlisi	2,8%
Satış Danışmanı	2,6%	Garson (Servis Elemanı)	2,3%
Beden İşçisi (Genel)	2,5%	Beden İşçisi (Genel)	1,9%
Güvenlik Görevlisi	2,0%	Gaz Altı Kaynakçısı	1,7%
Gaz Altı Kaynakçısı	1,8%	Satış Danışmanı	1,4%
Aşçı	1,2%	Ortacı	1,4%
Pazarlamacı	1,2%	Temizlik Görevlisi	1,3%
Temizlik Görevlisi	1,2%	Pazarlamacı	1,3%
Şoför-Yük Taşıma	1,1%	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	1,2%
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	1,1%	Aşçı	1,1%
Çağrı Merkezi Görevlisi	1,1%	Çağrı Merkezi Görevlisi	1,0%
Komi (Garson Yardımcısı)	1,0%	Şoför-Yük Taşıma	1,0%
Hemşire	0,9%	Sıvacı	0,9%
Muhasebeci	0,9%	CNC Torna Tezgahı Operatörü	0,9%
Elektrikçi (Genel)	0,9%	Beden İşçisi (İnşaat)	0,9%
Mermer İşçisi	0,9%	Ütücü	0,9%
Bulaşıkçı (Stevard)	0,8%	Hemşire	0,8%
Cnc Torna Tezgahı Operatörü	0,8%	Muhasebeci	0,8%
Ütücü	0,7%	Komi (Garson Yardımcısı)	0,8%

Kaynak: Ağrı İPTA 2014

2014 İPTA Ağrı çalışması sonucunda mesleklere göre temininde güçlük çekme dağılımı ilk 10 meslek bazında aşağıdaki tabloda verilmiştir. İşgücü temininde ilk 5 sırada yer alan meslekler, %13,9'luk oranla "Çağrı Merkezi Görevlisi", %7,3'lük oranla "İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)", %4,3'lük oranla "Pazarlamacı", %4,0'lık oranla "Servis Şoförü (Okul)" ve %3,2'lik oranla "Sıvacı" dır. Ağrı ilinde yer alan bu mesleklerde, eleman temin etmede güçlük çekilmesinin nedenleri arasında, yeterli iş tecrübesine sahip elemanın bulunmaması, gerekli mesleki niteliğe sahip kişilerin olmaması, önerilen ücretin az görülmesi, iletişim becerisine sahip işgücünün yetersiz olması vb. gibi etkilerin olduğu görülmektedir.

Tablo 26: Mesleklere Göre Temininde Güçlük Çekme Dağılımı (2014*)

MESLEKLERE GÖRE TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKME DAĞILIMI		
AĞRI	2014	
MESLEKLER	TGÇM ELEMAN SAYISI	ORAN
Çağrı Merkezi Görevlisi	75	13,9%
İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)	39	7,3%
Pazarlamacı	23	4,3%
Servis Şoförü (Okul)	21	4,0%
Sıvacı	17	3,2%
Ön Muhasebeci	14	2,6%
Ekskavatör(Kazıma Ve Yükleme) Operatörü	13	2,5%
Soğuk Demirci	12	2,3%
Hemşire	12	2,2%
İş Makineleri Operatörü	10	1,9%

Kaynak: Ağrı İPTA 2014

Ülke genelinde yapılan 2014 İPTA çalışması verilerine göre teminde güçlük çekilen meslek gruplarında ihtiyaç duyulan elemanları karşılama durumuna evet diyen işveren sayısı , Türkiye geneli 27.605 kişi olarak gözlemlenmiştir. "Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar" meslek grubunda evet diyen işveren sayısı 7.413 ile ilk sırada yer almaktadır. Akabinde bu sırayı 4.510 sayıda evet diyen işveren sayısı ile "Hizmet Ve Satış Elemanları" meslek grubu ve 4.506 sayı ile evet diyen "Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar" meslek grubundaki işverenler takip etmektedir. İşveren sayısını dikkate aldığımızda sektörlerin kendi içerisinde %42,6'lık bir

oranla “Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları” meslek grubunda işverenlerin, eleman ihtiyaçlarını daha çok karşıladıklarını görmekteyiz.

Tablo 27: Meslek Gruplarında TGÇM İşverenlerin Karşılama Oranları (2014*)

MESLEK GRUPLARINDA TGÇM İŞVERENLERİN KARŞILANMA DURUMU			
TÜRKİYE			
MESLEK GRUPLARI	TGCM İŞVEREN SAYISI		
	EVET	GENEL TOPLAM	ORAN
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	1.567	3.955	39,6%
Hizmet Ve Satış Elemanları	4.510	11.164	40,4%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	2.015	5.596	36,0%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	101	236	42,6%
Profesyonel Meslek Mensupları	4.104	9.759	42,1%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	7.413	19.518	38,0%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	3.250	8.413	38,6%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	4.506	13.025	34,6%
Yöneticiler	139	337	41,3%
Genel Toplam	27.605	72.003	38,3%

Kaynak: Ağrı İPTA 2014

İl bazında 2014 yılı içinde yapılan İPTA çalışması verilerine göre Ağrı ilinde teminde güçlük çekilen meslek gruplarında ihtiyaç duyulan elemanları karşılama durumuna evet diyen işveren sayısının 45 olduğu görülmektedir. “Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar” meslek grubunda evet diyen işveren sayısı 16 olmak üzere ilk sırada yer almaktadır. “Hizmet Ve Satış Elemanları” ve “Profesyonel Meslek Mensupları” meslek gruplarında ihtiyacı karşılama durumuna evet diyen işveren sayıları aynı düzeydedir. “Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları” meslek grubunda toplamda 1 kişi olduğu gözükmektedir. Bu meslek grubunda evet diyen işveren bulunmadığından dolayı bu 1 sayısının bu meslek grubunda eleman ihtiyacını karşılayamayan ve karşılama durumuna hayır diyen işveren olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 28: Meslek Gruplarında TGÇM İşverenlerin Karşılama Oranları (2014*)

MESLEK GRUPLARINDA TGÇM İŞVERENLERİN KARŞILANMA DURUMU			
AĞRI			
MESLEK GRUPLARI	TGÇM İŞVEREN SAYISI		
	EVET	GENEL TOPLAM	ORAN
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	4	12	37%
Hizmet Ve Satış Elemanları	6	21	30%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	2	6	25%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları		1	0%
Profesyonel Meslek Mensupları	6	25	25%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	10	24	40%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	1	12	9%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	16	22	72%
Genel Toplam	45	123	37%

Kaynak: Ağrı İPTA 2014

Ağrı ilinde 2014 İPTA çalışması verilerine göre eleman temininde güçlük çekilme nedenleri arasında en çok bu meslekte işe başvuru yapılmaması, gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması ve yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması gibi etkenler bulunmaktadır. Temininde güçlük çekilme nedenlerin bulunduğu meslekler başlıca, "Çağrı Merkezi Görevlisi" , "Pazarlamacı", "Ön Muhasebeci", "Ekskavatör Operatörü", "İş Makineleri Operatörü", dür.

Tablo 29: TGÇM Nedenlerinin Meslek İçindeki Dağılım Oranları (2014*)

TGÇM NEDENLERİNİN MESLEKİÇİNDEKİ DAĞILIMI				
MESLEKLER	BU MESLEKTE İŞE BAŞVURU YAPILMAMASI	GEREKLİ MESLEKİ BECERİYE/NİTELİĞE SAHİP ELEMAN BULUNAMAMASI	YETERLİ İŞ TECRÜBESİNE SAHİP ELEMAN BULUNAMAMASI	GENEL TOPLAM
Çağrı Merkezi Görevlisi	75	75	75	75
Oran	100%	100%	100%	100%
İnşaat Elemanları Kalıpçısı		39		39
Oran	0	1	0	1
Pazarlamacı	7	23	18	23
Oran	30%	100%	78%	100%
Servis Şoförü (Okul)	1	21		21
Oran	5%	100%	0%	100%
Sıvacı	17	13	17	17
Oran	100%	76%	100%	100%
Ön Muhasebeci	4	14	8	14
Oran	28%	100%	57%	100%
Ekskavatör Operatörü	8	13	11	13
Oran	62%	100%	85%	100%
Soğuk Demirci		12		12
Oran	0%	100%	0%	100%
Hemşire	2	10	6	12
Oran	17%	83%	50%	100%
İş Makineleri Operatörü	5	10	7	10
Oran	50%	100%	70%	100%

Kaynak: Ağrı İPTA 2014

Ağrı ilinde bulunan işyerlerinde, temininde güçlük çekilme nedenlerinin işveren sayısı ve oransal olarak dağılımı aşağıdaki tabloda gösterilmektedir. Dikkat edilmesi gereken bir nokta göze çarpmaktadır. Ağrı ilinde eleman ihtiyacının karşılanmamasında, %92'lik oranla gerekli mesleki beceriye sahip aktif işgücünün olmaması söz konusudur. İşverenlerin %59'u ise yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamamasını dile getirmiştir. İşverenler arasında önerilen ücretin az bulunmasını da söyleyen 129 kişi vardır. Ağrı ilinde mevsimsel sıkıntıdan dolayı giderlerin çok yüksek olması ve aktif işgücünün ücreti az bulması doğaldır. Asgari ücret teklifleri işgücünü memnun etmemektedir. Gerekli yatırımların yapılması, istihdam olanaklarının artırılması,

mesleki eğitim kurslarının verilmesi ve ücret olayının iyileştirilmesi ile temininde güçlük çekilme nedenlerin önüne geçilebilir.

Tablo 30: TGÇM İşyerlerinde Temininde Güçlük Çekilme Nedeni Dağılımı Oranları (2014*)

TGÇM İŞYERLERİNDE TGÇ NEDENİ DAĞILIMI		
TGÇ NEDENLERİ	TGCM İŞVEREN SAYISI	ORAN
Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması	270	50%
Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması	497	92%
Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması	321	59%
Çalışma Ortam Ve Koşullarının Beğenilmemesi	16	3%
Önerilen Ücretin Az Bulunması	129	24%
Vardiyalı Çalışma Olması	75	14%
İşyerine Ulaşım Zorluğu	2	0%
Çalışma Sürelerinin Uzunluğu	7	1%
Genel Toplam	540	100%

Kaynak: Ağrı İPTA 2014

Türkiye genelinde eleman temininde güçlük çekilme nedenlerinde ilk sırada %74'lük oranla gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması gelmektedir. İkinci sırayı %60'lık oranla yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması, üçüncü sırayı ise %38'lik oranla bu meslekte işe başvuru yapılmaması almaktadır.

Ağrı ilinde ise birebir temasa geçilen işyerlerinde ise %92'lik oranla ilk sırada gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması cevabı alınmıştır. Bu sırayı %59'luk oranla yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması ve %50'lik oranla bu meslekte işe başvuru yapılmaması takip etmektedir. Ayrıca ilimizde %3'lük bir oranla temininde güçlük çekilme nedeni arasında, çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi belirtilmiştir.

Tablo 31: TGÇM İşyerlerinde Temininde Güçlük Çekilme Nedeni Dağılımı Oranları Türkiye Karşılaştırması (2014*)

TGÇ NEDENLERİ ORANSAL DAĞILIMI İL-TÜRKİYE KARŞILAŞTIRMASI		
TGÇ NEDENLERİ	TÜRKİYE	AĞRI
Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması	38%	50%
Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması	74%	92%
Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması	60%	59%
Çalışma Ortam Ve Koşullarının Beğenilmemesi	17%	3%
Önerilen Ücretin Az Bulunması	19%	24%
Vardiyalı Çalışma Olması	5%	14%
İşyerine Ulaşım Zorluğu	6%	0%
Çalışma Sürelerinin Uzunluğu	5%	1%

Kaynak: Ağrı İPTA 2014

Aşağıdaki grafikte TGÇM işyerlerinde temininde güçlük çekilme nedeni dağılım oranları İl-Türkiye karşılaştırması yer almaktadır. Yapılan 2014 İPTA çalışması neticesinde işyerlerinin, istihdamını gerçekleştirecekleri işgücünün karşılayamadıkları nedenler görülmektedir. Bu gibi sıkıntıları, aşmak adına birebir işverenlerle görüşme yapılması ihtiyaç duydukları kalifiye elemanları yetiştirmek ve işgücünün istihdamını gerçekleştirmek amacıyla Mesleki Eğitim Kursları, İEP ve UMEM gibi programlarının sürekliliğinin sağlatılması gerekmektedir.

Grafik 8: TGÇM İşyerlerinde Temininde Güçlük Çekilme Nedeni Dağılımı Oranları İl-Türkiye Karşılaştırması (2014*)

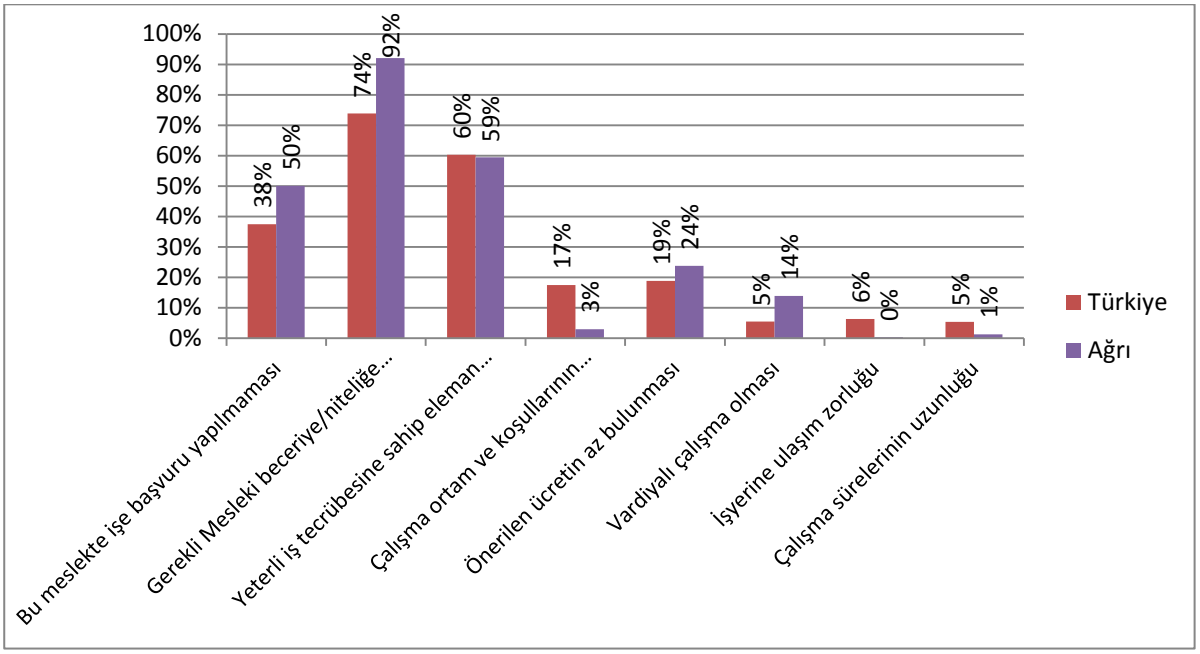

Kaynak: Ağrı İPTA 2014

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Türkiye genelinde yürütülen araştırma kapsamında işverenlerin gelecek dönemler için eleman sayısındaki artış ve azalışları hakkında görüşleri alınarak bazı istatistiksel veriler hazırlanmıştır. Gelecek istihdam beklentisi 30 Haziran 2015 tarihi itibariyle ölçülmek istenmiştir. Net İstihdam Değişim Oranı beklentisi, istihdam artış miktarı beklentisiyle ve istihdam azalış miktarı beklentisinin mevcut çalışan sayısına oranını ifade eder.

Ağrı İli İşgücü Piyasa Araştırmasına sonuçlarına göre Haziran 2015 tarihi itibariyle genel olarak %10,3 oranında bir artış olacağı gözlemlenmektedir. İl bazında en çok %244,7'lik bir oranla "Diğer hizmet faaliyetleri" sektöründe bir artış beklentisi bulunmaktadır. Akabinde bu sırayı % 17,4'lük bir artışla "Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı" ve %15,8'lik bir oranla "Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler" sektörü takip etmektedir.

Tablo 32:Sektörler İtibariyle Net İstihdam Değişimi ve Net İstihdam Değişim Oranları (Ağrı)

Sektörler	Toplam Çalışan Sayısı	Net İstihdam Değişimi	Net İstihdam Değişim Oranı
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	39	2	5,1%
İmalat	394	52	13,4%
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı	328	57	17,4%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri	71	0	0,0%
İnşaat	2572	-11	-0,4%
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı	1761	105	6,0%
Ulaştırma Ve Depolama	880	89	10,1%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	230	3	1,3%
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	48	0	0,0%
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	146	23	15,8%
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	1866	-6	-0,3%
Eğitim	368	-3	-0,8%
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	393	44	11,2%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	246	602	244,7%
Genel Toplam	9345	958	10,3%

Kaynak: Ağrı İPTA 2014

Türkiye genelinde elde edilen 2014 İPTA sonuçlarına göre Haziran 2015 tarihi itibariyle net istihdam artışı beklentisi %5,1 olduğu görülmektedir. Türkiye'de net istihdam artış oranları incelendiğinde en fazla artışın %10,8'lik bir oranla "İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri" sektöründe olduğu tespit edilmiştir. İkinci sırada %7,3'lük bir oranla "İnşaat" sektörü ve üçüncü sırada ise %5,5'lik oranla "Diğer Hizmet Faaliyetleri" sektörü gelmektedir. Dikkat edilmesi gereken bir nokta ise Ağrı İlinde "Diğer Hizmet Faaliyetleri" sektöründe beklenen net istihdam artış oranı %244,7'lik bir oranla Türkiye ortalamasının üzerinde yer almıştır.

Tablo 33: Sektörler İtibariyle Net İstihdam Değişimi ve Net İstihdam Değişim Oranları (Türkiye)

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	Toplam Calisan Sayisi	Net İstihdam Değişim Oranı
Madencilik ve taş ocakçılığı	4329	83891	5,2%
İmalat	115110	2509857	4,6%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	308	37222	0,8%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	1271	31312	4,1%
İnşaat	60506	832881	7,3%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	55307	1119724	4,9%
Ulaştırma ve depolama	9754	324949	3,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	15853	540430	2,9%
Bilgi ve iletişim	5413	102669	5,3%
Finans ve sigorta faaliyetleri	7353	189181	3,9%
Gayrimenkul faaliyetleri	1797	37515	4,8%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	9490	196305	4,8%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	59204	546251	10,8%
Kamu yönetimi ve savunma; zorunlu sosyal güvenlik	50	949	5,3%
Eğitim	992	190977	0,5%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	9343	191334	4,9%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	698	23694	2,9%
Diğer hizmet faaliyetleri	4987	90551	5,5%
Genel Toplam	361764	7049691	5,1%

Kaynak: Ağrı İPTA 2014

Ağrı İli 2014 İPTA çalışması verilerine göre 30 Haziran 2015 tarihi itibariyle istihdam değişiminde en fazla artış olacağı tahmin edilen meslek grupları incelendiğinde; ilk sırada %117,0 ile "Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar" ikinci sırada %14,4 ile "Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları" ve üçüncü sırada ise %4,1 ile "Nitelik Gerektirmeyen Meslekler" meslek grubu yer almaktadır. İl bazında piyasa araştırması sonucuna göre "Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları" meslek grubunda herhangi bir net istihdam değişimi olmayacağı beklenmektedir. "Yöneticiler" meslek grubunda ise net istihdam değişiminde 1 azalış olacağı göze çarpmaktadır.

Tablo 34: Meslek Grupları İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranları (Ağrı)

MESLEK GRUPLARI	TOPLAM ÇALIŞAN SAYISI	NET İSTİHDAM DEĞİŞİM	NET İSTİHDAM DEĞİŞİM ORANI
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	529	619	117,0%
Hizmet Ve Satış Elemanları	1287	39	3,0%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	3043	125	4,1%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	8	0	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	598	10	1,6%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	1463	54	3,7%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	491	71	14,4%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	1686	41	2,4%
Yöneticiler	241	-1	-0,4%
Genel Toplam	**9345**	**958**	**10,3%**

Kaynak: Ağrı İPTA 2014

Türkiye geneli 2014 İPTA çalışması verilerine göre 30 Haziran 2015 tarihi itibariyle istihdam değişiminde en fazla artış olacağı tahmin edilen meslek grupları incelendiğinde; ilk sırada %7,2 ile "Hizmet ve Satış Elemanları" ikinci sırada %6,8 ile "Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar" ve üçüncü sırada ise %5,3 ile "Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar" meslek grubu gelmektedir.

Tablo 35: Meslek Grupları İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranları (Türkiye)

Meslek Grupları	Net İstihdam Değişimi	Toplam Calisan Sayisi	Net İstihdam Değişim Oranı
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	23657	697961	0,0%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	67357	929129	7,2%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	63370	1251516	5,1%
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	836	28678	2,9%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	23007	720472	3,2%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	84561	1252583	6,8%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	27589	611700	4,5%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	70104	1316391	5,3%
YÖNETİCİLER	1284	241262	0,5%
Genel Toplam	361764	7049691	5,1%

Kaynak: Ağrı İPTA 2014

2014 İPTA çalışması verilerine göre Ağrı İlinde net istihdam artışı ve net istihdam azalışı beklenen meslekler, aşağıdaki tabloda verilmektedir. 30 Haziran 2015 tarihi itibariyle meslekler bazında istihdam artışı beklenen ilk beş meslek, "Çağrı Merkezi Görevlisi", "Beden İşçisi (Temizlik)", "Beden İşçisi (İnşaat)" , "Minibüs Şoförü" Ve "Servis Şoförü (Okul)" dür.

Meslekler bazında istihdam azalışı beklenen ilk beş meslek ise, "Temizlik Görevlisi", "Servis Şoförü (Okul)", "İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)", "Minibüs Şoförü", ve "Beden İşçisi (İnşaat)" tır.

Tablo 36: Net İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen İlk 10 Meslek (Ağrı)

NET İSTİHDAM ARTIŞI BEKLENEN MESLEKLER	NET İSTİHDAM AZALIŞI BEKLENEN MESLEKLER
Çağrı Merkezi Görevlisi	Temizlik Görevlisi
Beden İşçisi (Temizlik)	Servis Şoförü (Okul)
Beden İşçisi (İnşaat)	İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)
Minibüs Şoförü	Minibüs Şoförü
Servis Şoförü (Okul)	Beden İşçisi (İnşaat)
Diğer İnşaat Boyacıları	Şoför (Yolcu Taşıma)
Sıvacı	Sıvacı
İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)	Beden İşçisi (Genel)
Fayans, Seramik Ve Karo Döşemecisi	Beden İşçisi (Temizlik)
Soğuk Demirci	Beton Ve Betonarme Kalıpçısı

Kaynak: Ağrı İPTA 2014

Ağrı ilinde, 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle piyasa araştırması sonucu elde edilen verilere göre en fazla istihdam artışı beklenen mesleklere bakıldığında, ilk sırada "Temizlik Görevlisi", mesleği yer almaktadır. Bu mesleği "Büro İşçisi", "ayakkabı imalatçısı(saya)", "Beden İşçisi (İnşaat)" meslekleri takip etmektedir. 30 Haziran 2015 tarihi itibariyle istihdam artışı beklenen meslekler bakıldığında ise "Çağrı Merkezi Görevlisi", "Beden İşçisi (Temizlik)", "Beden İşçisi (İnşaat)", ve "Minibüs Şoförü" meslekleri görülmektedir.

Ağrı ilinde 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle piyasa araştırma sonucu elde edilen verilere göre en fazla istihdam azalışı beklenen mesleklere bakıldığında ise ilk sırada "Elektrikçi (Genel)" mesleği yer almaktadır. Bu sırayı "Minibüs Şoförü", "Şoför (Yolcu Taşıma)", "Betonarme Demircisi" meslekleri takip etmektedir. 30 Haziran 2015 tarihi itibariyle ise istihdam azalışı beklenen meslekler göz önüne alındığında ilk sırada "Temizlik Görevlisi", akabinde bu sırayı "Servis Şoförü (Okul)", "İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)", ve "Minibüs Şoförü" mesleği takip etmektedir.

Tablo 37: 2014 ve 2015 I. Dönem Araştırma Sonuçlarının Net İstihdam Artışı ve Azalışı Özelinde Karşılaştırılması

NET İSTİHDAM ARTIŞI BEKLENEN MESLEKLER		NET İSTİHDAM AZALIŞI BEKLENEN MESLEKLER	
30.HAZ.14	30.HAZ.15	30.HAZ.14	30.HAZ.15
Temizlik Görevlisi	Çağrı Merkezi Görevlisi	Elektrikçi (Genel)	Temizlik Görevlisi
Büro İşçisi	Beden İşçisi (Temizlik)	Minibüs Şoförü	Servis Şoförü (Okul)
Ayakkabı İmalatçısı (Saya)	Beden İşçisi (İnşaat)	Şoför (Yolcu Taşıma)	İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)
Beden İşçisi (İnşaat)	Minibüs Şoförü	Betonarme Demircisi	Minibüs Şoförü
İnşaat Kalfası (Genel)	Servis Şoförü (Okul)	Kalıpçı-Pres	Beden İşçisi (İnşaat)
Ayakkabı İmalatçısı (Montaj)	Diğer İnşaat Boyacıları	Saya Dikici (Makine İle)	Şoför (Yolcu Taşıma)
Dokuma Makineleri Operatörü / Dokum	Sıvacı	Kamyonet Şoförü	Sıvacı
Gümrük İşletme Meslek Elemanı	İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)	Beden İşçisi (Genel)	Beden İşçisi (Genel)
Sıvacı	Fayans, Seramik Ve Karo Döşemecisi	Ekskavatör (Kazıcı) Operatörü	Beden İşçisi (Temizlik)
Hamal	Soğuk Demirci	Reyon Görevlisi	Beton Ve Betonarme Kalıpçısı

Kaynak: Ağrı İPTA 2014

2014 İPTA çalışmasına göre Toplam İşyerleri ve Mevsimlik Personel Çalıştıran İşyerlerindeki Net İstihdam Değişim Oranları aşağıdaki tabloda verilmiştir. Mevsimlik Personel Çalıştıran İşyerlerindeki net istihdam değişim oranına bakıldığında %47,7'lik oranla "Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler" sektörü başta gelmektedir. Akabinde bu sırayı %11,0'lık oranla " Toptan ve perakende ticaret motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı " ve %5,1'lik oranla "Madencilik ve taş ocakçılığı " sektörü takip etmektedir. Toplam işyerleri içerisindeki net istihdam değişim oranına bakıldığında ise %244,70'lik oranla "Diğer Hizmet Faaliyetleri" sektörü ilk sırada yer almaktadır. Bu sektörü %17,40'lık oranla "Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı" ve '15,80'lik oranla "Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler" sektörü takip

etmektedir. Dikkat edilmesi gereken bir nokta; mevsimlik personel çalıştıran işyerlerine bakıldığında "Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler" sektörü net istihdam değişim oranında birinci sırada yer alırken, toplam işyerleri içerisindeki net istihdam değişim oranında ise üçüncü sırada yer almaktadır.

Tablo 38:Toplam İşyerleri ve Mevsimlik Personel Çalıştıran İşyerlerindeki Net İstihdam Değişim Oranları ve Sektörler İçerisindeki Net İstihdam Değişim Payı

SEKTÖRLER	MEVSİMLİK PERSONEL ÇALIŞTIRAN İŞYERLERİNİN		TOPLAM İŞYERLERİNİN	
	NİDO	SEKTÖRLER İTİBARİYLE NET DEĞİŞİM PAYI	NİDO	SEKTÖRLER İTİBARİYLE NET DEĞİŞİM PAYI
Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	5,1%	12,4%	5%	0,20%
İmalat	1,3%	19,2%	13,40%	5,50%
Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı	0,0%	0,0%	17,40%	5,90%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İnşaat	0,6%		-0,40%	-1,20%
Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı	11,0%	299,1%	6%	11%
Ulaştırma Ve Depolama	-17,0%	-443,4%	10,10%	9,30%
Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	0,0%	0,0%	1,30%	0,30%
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler	47,7%	143,0%	15,80%	2,40%
İdari Ve Destek Hizmet Faaliyetleri	0,0%	0,0%	-0,30%	-0,60%
Eğitim	0,0%	0,0%	0,80%	-0,30%
İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	0,0%	0,0%	11,20%	4,60%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	0,0%	0,0%	244,70%	62,80%
Genel Toplam	0,4%	30,3%	10,30%	99,90%

Kaynak: Ağrı İPTA 2014

Ağrı İlinde yapılan piyasa analizi çalışması sonucunda, part time çalışanı olan 1-9 arası işgücünün bulunduğu işyerlerinin net istihdam değişim oranına bakıldığında %247 olduğu gözlemlenmektedir. 1-9 arası part time çalışanı olmayan işyerlerinin ise net istihdam değişim oranı da %33 olduğu görülmektedir. Toplam işyerlerinin ise 1-9 işgücü sayısı aralığında net istihdam değişim oranı %51 dir. 10-49 aralığında işgücü sayısına bakıldığında part time çalışanı olan işyerlerinin net istihdam değişim oranı %-9, part time çalışanı olmayan işyerlerinin net istihdam değişim oranı ise %4'tür. Toplam işyerlerindeki bu oran ise %2'dir. 50-249 arası çalışan işgücüne baktığımızda ise part time çalışanı olan işyerlerinin net istihdam değişim oranı %-5, part time çalışanı olmayan işyerlerinin net istihdam değişim oranı %15 ve toplam işyerlerindeki net istihdam değişim oranı ise %14'tür.

Tablo 39: Part Time Çalışma ve İşyeri Büyüklüklerine Göre Net İstihdam Değişim Oranları

İŞYERİ BÜYÜKLÜĞÜ	PART TİME ÇALIŞANI OLAN İŞYERLERİNİN NET İSTİHDAM DEĞİŞİM ORANI	PART TİME ÇALIŞANI OLMAYAN İŞYERLERİNİN NET İSTİHDAM DEĞİŞİM ORANI	TOPLAM İŞYERLERİNİN NET İSTİHDAM DEĞİŞİM ORANI
1-9	247%	33%	51%
10-49	-9%	4%	2%
50-249	-5%	15%	14%
250+	0%	0%	0%
Genel Toplam	**233%**	**52%**	**67%**

Kaynak: Ağrı İPTA 2014

SONUÇ

2014 yılında Ağrı ilinde gerçekleştirilen İşgücü Piyasası Talep Araştırmasının genel anlamıyla en önemli amacı aktif işgücü politikalarına yön vermektir. Ağrı ili İşgücü Piyasası Talep Araştırması, işgücü piyasasında meydana gelen değişmeleri ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasında ihtiyaç duyulan meslekleri belirlemek ve bu mesleklerde istenilen becerileri tespit etmek ve önümüzdeki dönemlerde istihdam artışı ve azalışı beklenen meslekleri tahmin etmek amacıyla 12 Mayıs-27 Haziran tarihleri arasında yapılmıştır.

İşgücü Piyasası Talep Araştırması Ağrı ilinde işsizlik sorununu çözmek ve istihdamı arttırmak için yapılan bir çalışma olmuştur. Bunun için de işgücü piyasası daha çok talep yapıları ile ele alınmıştır.

Ağrı Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'ne ait 12 Mayıs-27 Haziran döneminde yapılan İşgücü Piyasası Talep Araştırması faaliyetlerine ilişkin verilere bakıldığında 465 işyeriyle görüşülmüştür. Bu işyerlerinden % 36'i 1-9 aralığında kişi çalıştıran işyerleri, % 55'i 10-49 aralığında kişi çalıştıran işyerlerinden ve % 9'u ise 50 ve üzeri kişi çalıştıran işyerlerinden oluşmaktadır. Bu işyerlerinin hemen hemen yarısı toptan ve perakende ticaret ile inşaat sektörlerinden oluşmaktadır. Ağrı ilinde toplam çalışanların % 91'i erkek, % 9'u da kadındır. Çalışan kadın oranının en yüksek olduğu sektör insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleridir. Çalışan kadın oranının en fazla olduğu meslek grupları ise büro hizmetinde çalışan elemanlar ve profesyonel meslek mensuplarıdır.

Ağrı ilinde temininde güçlük çekilen mesleklerin meslek grubuna göre dağılımına bakıldığında; % 26,4 oranı ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu ilk sırada yer almaktadır. Temininde güçlük çekilen meslekler ise Çağrı Merkezi Görevlisi, İnşaat Elemanları Kalıpçısı(Elle) meslekleridir. Bu mesleklerin güçlük çekilme nedeni olarak da işverenlerin daha çok iş tecrübesine sahip elemanın, beceriye/niteliğe sahip elemanın, bulunmadığını söylemiştir.

İşverenlerin dile getirdiği en büyük sıkıntı iş tecrübesine sahip elemanın ve işi yapabilecek beceriye sahip elemanın bulunmadığıdır. Bunun önüne geçmek için işverenlerin İŞKUR ile irtibat halinde olması gerekir. Varsa o niteliğe ve beceriye sahip elemanı İŞKUR tarafından sağlamalı ya da işbaşı eğitimi programı ile istediği elemanı kendisi yetiştirmeli. Bunların sağlanması için de işverenleri var olan programlardan haberdar etmek için daha çok ziyaret etmek lazım. İşletmelerin ihtiyaç duyduğu becerileri kazandırmak amaçlı verilecek eğitimlerin gerçekten nitelikli ve amaca uygun olması ve istihdamı olumlu yönde etkilemesi lazım.

Dikkat edilmesi gereken başka bir husus kayıt dışı istihdamın önüne geçmek. Bunu da önlemek için işverenlerle daha çok yüzü yüze görüşerek eleman temininde İŞKUR'u kullanmalarını sağlamak ve işverenleri teşvik paketlerinden haberdar etmek gerekir.

KAYNAKÇA

TÜİK, Hane Halkı İşgücü Anketleri

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

SGK, Aylık İstatistik Bülteni

MEB, Milli Eğitim İstatistikleri

Ekonomi Bakanlığı İstatistikleri

Kalkınma Bakanlığı İstatistikleri

TOBB Veri Tabanı

EKLER

Ek 1- İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu

İŞKUR	TÜRKİYE İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI (TİPTA)
2014	İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, **yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır.** Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.
2- **4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur**.
3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. **İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.**

Kapsam

Bu araştırma, ilinizdeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden örnek işyerlerini kapsamaktadır. İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No				
İşyerinin Yasal Unvanı				
İşyerinin Tabela Unvanı				
1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.				
	Evet	**Hayır**	**Fikrim Yok**	
2) İşyeri olarak İŞKUR hizmetlerinden yararlanıp yararlanmadığınızı belirtiniz.				
3) Daha önce İŞKUR'dan eleman talebinizin olup olmadığını belirtiniz.				
4) İşyerinizin devletin verdiği istihdam teşviğinden yararlanıp yararlanmadığını belirtiniz.				
5) İşyerinizde üretilen ürünlerin ihraç edilip edilmediğini belirtiniz.				
6) İşyerinizin yabancı ortaklığı olup olmadığını belirtiniz.				
7) İşyerinizde kısmi (part-time) çalışmanın var olup olmadığını belirtiniz.				
8) İşyerinizde çalışanlara kreş imkanının sağlanıp sağlanmadığını belirtiniz.				
9) Çalışanlarınıza işe gelmede servis hizmetinin sağlanıp sağlanmadığını belirtiniz.				
10) İşyerinizde mevsimlik istihdam edilen personelin olup olmadığını belirtiniz.				
11) 2014 yılında çalışanlarınıza işleriyle ilgili herhangi bir eğitim düzenlenip düzenlenmediğini belirtiniz.				

ADRES BİLGİLERİ

İL:	**İLÇE:**	**MAHALLE :**	
CADDE/SOKAK:			
DIŞ KAPI NO :			
İÇ KAPI NO :			
TELEFON/FAKS/E-POSTA	...../...../ .....@.....		

Formu Cevaplayan İşyeri Yetkilisinin

Adı ve Soyadı		**Unvanı**	
Tarih		**Telefonu**	
E-posta		**İmza/Kaşe**	

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR. ARZ EDERİM.

	ZİYARETÇİ	**KONTROLÖR**	**VERİ GİRİŞ PERSONELİ**
Adı ve Soyadı			
Tarih ve İmza			

BİLGİ İÇİN BAŞVURULABİLECEK ADRES TELEFON VE FAKS NUMARALARI

İL MÜDÜRLÜĞÜ	ADRES	TELEFON	FAKS	E-POSTA
..... Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü	.....	.....	.....	.....

Bölüm I - MEVCUT İSTİHDAM			
S 12: İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?			
01	02	03	04
Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan **Sayısı**	Erkek Çalışan **Sayısı**	Toplam Çalışan **Sayısı**
TOPLAM			
S13. İşyerinizde çalışan sayısının son bir yıl içerisinde, 10 ve üzerine çıkıp çıkmadığını belirtiniz. (Bu soruya sadece "12. Soruda toplam çalışan sayısı 9 veya daha az kişi olarak belirtilen işyerleri" cevap verecektir.)		**Evet** ☐	
		Hayır ☐	

SONRAKİ SAYFAYA GEÇİNİZ

Bölüm II -AÇIK İŞLER

S14: Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz?

S 14.1: Eleman aramıyoruz. ☐ ⇨ **Soru 15'e geçiniz.**

01	02	03	04													05					06		
Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş **Sayısı**	Talep Edilen **Asgari** Eğitim Düzeyi 1. Çıraklık 2. Lise altı 3. Genel lise 4. Meslek lisesi 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisans üstü 8. Farketmez	**Beceri İhtiyacı ve Kişisel Özellikler (*)** 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fazla mesaiye kalabilme 3. Fiziki ve bedensel yeterlilik 4. Hesap yapabilme (Analitik beceri) 5. İletişim ve ifade yeteneği 6. İş ahlakına sahip olma 7. Proje tabanlı çalışma 8. Satış ve pazarlama becerisi 9. Seyahat edebilme esnekliği 10.Sorun çözme ve bağımsız karar verme becerileri 11.Takım çalışması 12.Yabancı dil 13.Yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe													**İlgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz (*)** 1. İŞKUR aracılığıyla 2. Gazete-İlan, vb. 3. Akraba-Eş Dost 4. İnternet-Sosyal Medya 5. Özel İstihdam Büroları					**Açık işiniz için aşağıdaki seçeneklerden hangisini tercih edersiniz?** 1. Kadın 2. Erkek 3. Farketmez		
			1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**	**13**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**1**	**2**	**3**
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					

(*) (04), (05) ve (06) sütunlarında birden fazla seçenek (X) şeklinde işaretlenebilir.

SONRAKİ SAYFAYA GEÇİNİZ

İŞKUR	BÖLÜM III. 30 HAZİRAN 2015 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİĞİ OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER	İŞKUR

01	02	03
S.15: 30 Haziran 2015 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	**Evet**	**15.1'e geçiniz**
	Hayır	**16.soruya geçiniz**
	Fikrim Yok	**16.soruya geçiniz**

S 15.1: **30 Haziran 2015 tarihi itibariyle** işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam **ARTIŞI** olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal ***artış***

S.16: 30 Haziran 2015 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	**Evet**	**16.1'e geçiniz**
	Hayır	**17.soruya geçiniz**
	Fikrim Yok	**17.soruya geçiniz**

S 16.1: **30 Haziran 2015 tarihi itibariyle** işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam **AZALIŞI** olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal ***azalış***

SONRAKİ SAYFAYA

BÖLÜM IV. ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

S17: 2014 yılı içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

S 17.1: Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. ☐ → **Görüşme Bitmiştir. TEŞEKKÜRLER.**

01	02	03	04							
Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde güçlük çekilen eleman **sayısı**	**Temininde Güçlük çektiğiniz mesleği şu an karşıladınız mı? 1-EVET 2- HAYIR 3-KISMEN**	**Temininde Güçlük Çekilme Nedeni (*)** **1. Bu meslekte işe başvuru yapılmaması** **2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması** **3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması** **4. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi** **5. Önerilen ücretin az bulunması** **6. Vardiyalı çalışma olması** **7. İşyerine ulaşım zorluğu** **8. Çalışma Sürelerinin Uzunluğu**							
			1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								

*** Birden fazla güçlük çekilme nedeni işaretlenebilir.**

Türkiye İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.

V.Bilgi Formu Hakkında Görüş ve Önerileriniz?
(Bu kısım Ziyaretçi veya Yanıt veren İşveren tarafından doldurulabilir.

İşverenin görüşleri:

Ziyaretçinin görüşleri:

Ek 2- Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları

Tamsayım Yapılan İller	10+ İşyeri Sayısı	Tamsayım Yapılan İller	10+ İşyeri Sayısı
ADANA	4.255	KARABÜK	458
ADIYAMAN	800	KARAMAN	477
AFYONKARAHİSAR	1.375	KARS	279
AĞRI	461	KASTAMONU	701
AKSARAY	785	KAYSERİ	3.307
AMASYA	627	KIRIKKALE	405
ARDAHAN	95	KIRKLARELİ	658
ARTVİN	343	KIRŞEHİR	377
AYDIN	1.962	KİLİS	172
BALIKESİR	2.252	KONYA	4.466
BARTIN	421	KÜTAHYA	1.106
BATMAN	1.039	MALATYA	1.431
BAYBURT	99	MANİSA	2.331
BİLECİK	431	MARDİN	1.333
BİNGÖL	541	MERSİN	3.638
BİTLİS	433	MUĞLA	2.537
BOLU	629	MUŞ	426
BURDUR	507	NEVŞEHİR	780
ÇANAKKALE	988	NİĞDE	535
ÇANKIRI	252	ORDU	1.313
ÇORUM	1.043	OSMANİYE	897
DENİZLİ	2.961	Rize	808
DİYARBAKIR	2.502	SAKARYA	1.984
DÜZCE	1.028	SAMSUN	2.246
EDİRNE	715	SİİRT	369
ELAZIĞ	1.310	SİNOP	370
ERZİNCAN	393	SİVAS	1.129
ERZURUM	1.199	ŞANLIURFA	2.365
ESKİŞEHİR	2.068	ŞIRNAK	613
GAZİANTEP	3.435	TEKİRDAĞ	2.447
GİRESUN	842	TOKAT	918
GÜMÜŞHANE	192	TRABZON	2.283
HAKKARİ	201	TUNCELİ	152
HATAY	2.208	UŞAK	889
IĞDIR	238	VAN	1.194
ISPARTA	675	YALOVA	581
KAHRAMANMARAŞ	1.805	YOZGAT	613
		ZONGULDAK	1.014
Genel Toplam		88.712	

Örnekleme Yapılan İller	10+ Örneklem İşyeri Sayısı
ANKARA	6.911
KOCAELİ	4.201
BURSA	4.973
İZMİR	6.276
İSTANBUL	8.493
ANTALYA	4.289
Toplam	40.353

Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

İşgücü Piyasası Analizi: Belirli bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır.

İşgücü Talep Araştırması: İŞKUR tarafından 12 Mayıs-27 Haziran tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

İşgücü Talep Araştırması Çerçevesi: Maliye Bakanlığı ve SGK kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan "Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2013 yılı kayıtlarıdır. Talep araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için "işyeri cevapsızlık formu" doldurulmuştur.

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır.

Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar. Yukarıda belirtilenler şu şekilde özetlenebilir;

Çalışma çağındaki nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

İşgücü: İstihdam edilenler+ İşsizler

Kurumsal olmayan nüfus: Üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikteki hastane, hapishane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Genç nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

İKO = (İşgücü Arzı (İstihdam+İşsiz))/(Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus) x 100

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında

bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

Eğitim seviyelerine göre işgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

İstihdam edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İş başında olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş başında olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

İstihdam Oranı = (Toplam istihdam)/(Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus) x 100

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İşteki durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

İktisadi faaliyetlere göre istihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, ormancılık ve balıkçılık
B	Madencilik ve Taş ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, gaz, Buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
E	Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve parekende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motordikletlerin onarımı
H	Ulaştırma ve depolama
I	Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
J	Bilgi ve iletişim
K	Finans ve sigorta faaliyetleri
L	Gayrimenkul faaliyetleri
M	Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri
N	İdari ve destek hizmet faaliyetleri
O	Kamu yönetimi ve savunma
P	Eğitim
Q	İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
R	Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor
S	Diğer hizmet faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış
U	Uluslar arası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

Mesleklere göre istihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) İSCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. İSCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Kayıt dışı istihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt dışı istihdam oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

Kayıtdışı istihdam Oranı = (Kayıtdışı istihdam)/(Toplam istihdam) x 100

Eksik istihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek "zamana bağlı eksik istihdam" ve "yetersiz istihdam" kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

Zamana bağlı eksik istihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer

işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu taktirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Yetersiz istihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, dört hafta içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

İşsizlik Oranı = İşsiz/(İşgücü arzı (istihdam+işsiz)) x 100

Genç işsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç işsizlik oranı: Genç işsizliğini ayrıntılı olarak tanımlayabilmek için dört ölçüt önemlidir.

15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.

içinde genç işsizlerin oranını gösteren genç işsizlik oranı

İşgücüne dahil olmayan (İnaktif) nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler , çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır.

İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş Aramayıp Çalışmaya Hazır Olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.1. İş Bulma Ümidi Olmayanlar: Daha önce ii aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma,öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu

belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik Çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev İşleriyle Meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. Eğitim/Öğretime Devam Ediyor: Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6. Çalışamaz Halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı

yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

İşgücüne Dahil Olmayan Nüfus Oranı = (Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus-(İstihdam+İşsiz))/(Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus) x 100

Eğitim Durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana grupla aşağıdadır

1. Okuma yazma bilmeyen

2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen

3. İlkokul

4. İlköğretim

5. Ortaokul veya mesleki ortaokul

6. Genel Lise

7. Mesleki veya teknik lise

8. Yüksek öğretim

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır (İŞKUR)

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı İşgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Aktif Kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 18 ay süre ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Talep araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. Beceri, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

İşe Yerleştirme: İş arayanların kurumca işe yerleştirilmesidir.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Temininde Güçlük Çekilen Meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş bağımlılık Oranı: 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

Yaş Bağımlılık Oranı = ((0-14 yaş nüfus + 65 yaş nüfus))/(15-64 yaş nüfus) x 100

Yerel Birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.